

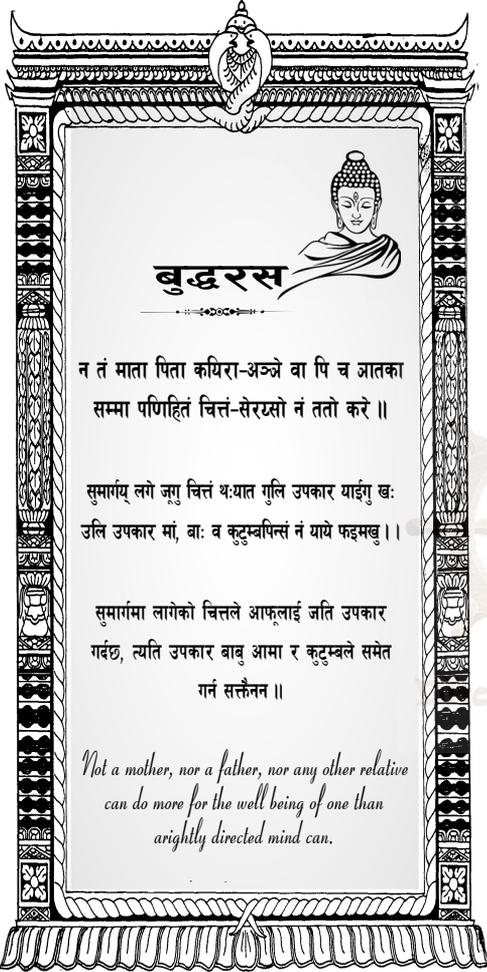

त्रि-बोधिरस

त्रि-बोधिरस (Tri-Bodhirash) बौद्ध मासिक पत्रिका

वर्ष २, अंक ६, असोज पूर्णिमा

बु.सं. २५६३, ने.सं. १९३९, वि.सं. २०७६, 2019 A. D. Sept./Oct.

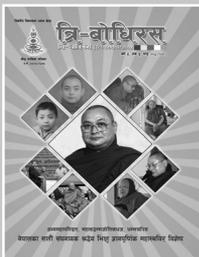

बिषयसूची

महान् कथिनोत्सव - सन्दर्भ	३
कथिन भावार्थ	४
आकासं कुतुं वइगु चीवर	८
कथिनचीवर सारांश	१०
कथिनचीवर दान याइगु प्रक्रिया	१५
कथिन विषयक कथावस्तु	१७
कथिनदान प्रतिफल	२३
कथिन अनुमति विषयवस्तु	२७
वि.सं. २०७६ को कथिन चीवरदान तालिका	३१

कथिनोत्सव सम्बन्धित लेखहरू भिक्षु ज्ञानपूर्णक महास्थविरद्वारा नेपालभाषामा अनुवादित "कथिनरस" पुस्तकबाट लिइएको हो ।

- सम्पादक

गत अंक

त्रि-बोधिरस (बौद्ध मासिक पत्रिका)

समयमै वार्षिक ग्राहक बनी बुद्ध शिक्षा पढौं, पढाऔं, धारण, पालना गरौं ।
शासनिक योगदान पुऱ्याऔं ।

प्रकाशक/सम्पर्क कार्यालय:

त्रि-बोधि विपश्यना ध्यान केन्द्र

सिद्धिपुर, ललितपुर, फोन: ५५८१४९५,

E-mail: pashavimalo@gmail.com, tribodhirasa@gmail.com

त्रि-बोधिरस त्रि-बोधिनस्य बौद्ध मासिक पत्रिका

धम्मानुशासक

संघनायक भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर

'अग्गमहापण्डित, अग्गमहासद्धम्मजोतिकधज'

सल्लाहकार

भिक्षु धर्मगुप्त महास्थविर

भिक्षु भद्रिय महास्थविर

भिक्षु बोधिज्ञान महास्थविर

सम्पादक

भिक्षु विमलो स्थविर

मो. ९८४१५९८३८३

विशेष सहयोगीहरू

भिक्षु चन्द्रिमो

भिक्षु रेवतो

आर्थिक व्यवस्थापक/प्रायोजक

कपिल शाक्य/प्रविता शाक्य

राजेश श्रेष्ठ/शोभा श्रेष्ठ

सितापाइला, काठमाडौं

मो. ९८५१०६९१७५

विज्ञापन व्यवस्थापक

कृष्ण गोविन्द महर्जन

मो. ९८५११७२३९५

वितरण व्यवस्थापक

रामकृष्ण महर्जन

मो. ९८४९३३४४९४

वितरकहरू

गौतम तुलाधर

कृष्ण प्रताप महर्जन

जमुना महर्जन

सनम महर्जन

सेटिङ्ग/मुद्रण

आइडियल प्रिन्टिङ्ग प्रेस

ग्वाको, ललितपुर, फोन: ५५३०५२२

मूल व्यवस्थापन

श्री सिद्धिमंगल बुद्ध विहार

सिद्धिपुर, महालक्ष्मी नगरपालिका-६

प्रकाशक/सम्पर्क कार्यालय:

त्रि-बोधि विपश्यना ध्यान केन्द्र

सिद्धिपुर, ललितपुर, फोन: ५७०९४९५

E-mail: pashavimalo@gmail.com

tribodhirasa@gmail.com

सम्पादकीय

बुद्धशासनको महान-पवित्र उत्सव हो - महान कथिनोत्सव। जुन कथिनोत्सव पूर्ण रूपमा सम्यक विनयसँग जोडिएको पाईन्छ। जुन उत्सवमा सम्पूर्ण जगतले महाकुशल कार्य सम्पादन गरी असीमित पुण्य आनिशंस प्राप्त गर्न सकिन्छ। जुन कार्य मनुष्य, देव, ब्रम्हहरूले सम्म अनुमोदित कुशल पुण्य कार्य हो। त्यसैले त बुद्धशासनमा अष्ट महाकुशल मध्ये सबभन्दा श्रेष्ठ, उत्तम, उच्च, कुशल पुण्य महा कुशल भनि व्याख्या गरिएको पाईन्छ। यस्तो महान् कुशल पुण्यलाई आत्मसात गरि आ-आफ्नो जीवन सुखमय शान्तिमय बनाउनु आजको आवश्यकता जस्तै भइसकेको छ, किन कि जीवनमा पुण्य जतिको आधार भरोसा अरु हुनै सक्तैन।

कथिन-मजबुद/सारयुक्त/अर्थपूर्ण/अचल/अटल/स्थिर भन्ने अर्थ लाग्छ। त्यसैले कथिनोत्सव भनेको मजबुद/सारयुक्त/अर्थपूर्ण/अटल अचल स्थिर खाले महान कुशल पुण्य प्राप्त गर्न सक्ने महोत्सव हो। जसमा भिक्षुसंघलाई विनय धर्मले परिपूर्ण कथिन चिवर दान गरिन्छ। त्यसैले भन्न सकिन्छ, कि मजबुद खाले महान पुण्य प्राप्त हुने धर्म विनयले ओटप्रोत चिवर दान प्रदान गर्ने महोत्सव भएकोले कथिन चिवर दान महोत्सव भनी नामांकरण गर्न सकिन्छ।

जुन विहारमा एक जना उपसम्पन्न भिक्षुले धर्मविनय अनुरूप तीन महिना सम्म बौद्ध परम्परा अनुसार वर्षावास बसी पूर्ण गरेको अवसरमा भिक्षु महासंघलाई वर्षावास समाप्ति पछिको एक महिनामा एक पल्ट भिक्षु महासंघको उपस्थितिमा दाताहरूले कथिन चिवर दान प्रदान गरि पुण्य संचित गर्ने/गराउने महान महोत्सव मनाइन्छ।

कथिनोत्सवमा सम्पूर्ण दाता श्रद्धालु उपासक उपासिकाहरूले दान गर्नु अधि/दान गरिरहेको समय र दान गरिसकेपछि पनि आफ्नो हृदय हर्षित पारी/पार्न लगाई सम्पन्न महाकुशलवाट महान् पुण्य संचित गर्ने/गराउने महान् कार्य सम्पन्न गरिन्छ। बौद्ध ग्रन्थमा उल्लेखित भए अनुसार यसरी धर्म विनय-शील समाधी प्रज्ञाले सम्पन्न कथिन चिवर दानको आनिशंसको रूपमा १८ कल्प सम्म सुगतिगामी/शक्रदेवराज इन्द्र हुने अवसर/चक्रवर्ती राजा हुने अवसर/सत्व प्राणी मात्रको प्रिय पात्र हुने अवसर र हरेक जन्ममा कुनै अभाव बिनाको जन्म लिएर सुख-शान्तिपूर्वक जिविकोपार्जन गर्ने सु-अवसर प्राप्त हुने जस्ता अनन्त आनिशंसले भरिभराउ फल प्राप्त गर्न सक्ने सु-अवसर प्राणी मात्रका लागि कथिन चिवर दानले प्रदान गर्दछ।

कथिनोत्सव जस्तो महान कुशल कार्य बौद्ध जगतमा कथिन मासको रूपमा असोज पूर्णिमा देखि कार्तिक पूर्णिमा सम्म सुभारम्भ भइरहेको छ, यस्तो अवसर जुडिरहेको समय सुख शान्ति पुण्य संचित गर्न चाहने जो कोहिले कथिन चिवर दान गरि पुण्य संचित गरि जीवनको आधार परिनिर्वाण गर्ने या कथिन चिवर दान महोत्सवमा सहभागी भई साधु अनुमोदन गरि पुण्यको अंशियार हुन सके साँच्चै जीवनको आधार भरोसा सृजना गरेको थहरिन्छ, आखिर अन्तमा कसैको साथ नहुँदा कसैले साथ दिन नसक्दा अन्तिम समय सम्म छ्यायाँ सरी जीवन रहनुजेल साथ दिने र मरणोपान्त पनि आफ्नो निजी सम्पत्तिको रूपमा सँगै आउने/लाने मिल्ने भनेकै पुण्य हो। पुण्यले हाम्रो हृदय पूर्ण गरिदिन्छ, चाहे यो जीवन होस् चाहे अन्य जीवन। साधु !!!

महान् कथिनोत्सव - सन्दर्भ

कथिन चीवर दानको परम्परा आज बुद्धभूमि हाम्रो देश नेपालमा संस्कृति समान भइसकेको छ भने बौद्ध देश श्रीलंका, थाइलैण्ड, बर्मा आदि देशहरूमा पनि चलिरहेकै छन् । यसका बावजूद पनि यो कथिन चीवर दान गर्ने बौद्ध चलन आजमात्र हामी सामु चलिआएको परम्परा होइन, बरु आजभन्दा २६०० वर्ष अगाडी भगवान् बुद्धको समयदेखि नै चलिआएको पुरानो बौद्ध परम्परा हो । भगवान् बुद्धको समयमा पनि शुरू शुरूतिर यो परम्परा चलेको देखिदैन । पछि विभिन्न कारणहरू भएकोले नै बुद्धले कथिन चीवर दान लिनुहुने र इच्छा हुने श्रद्धावानहरूले दान दिए पनि हुने नियम बनाउनुभएको थियो ।

कथिन चीवरदान प्रारम्भ भएको एउटा घटना बौद्ध वाङ्मयमा यसरी आएको छ ।

भगवान् बुद्ध श्रावस्तीको जेतवन विहारमा बसिराख्नु भएको थियो । त्यसबेला पाठेय्यक (पाठा) भन्ने ठाउँमा बस्ने ३० जना (तिंस) भिक्षुहरू थिए । उनीहरू जंगलमा बस्ने, भिक्षाद्वारा जीविका गर्ने, मशानमा फालिराखेको कपडा सिलाएर चीवर लगाउने, तीनवटामात्र चीवर (त्रिचीवर) धारण गर्ने भिक्षुहरू थिए ।

एक समयमा ती भिक्षुहरू भगवान् बुद्धको दर्शन गर्न भनी श्रावस्ती नगरतिर गए तर श्रावस्ती नपुग्दै वर्षोपनायिका वा आषाढपूर्णिमा आइपुग्यो । यस समयदेखि सम्पूर्ण भिक्षुहरूलाई कुनै एक ठाउँमा तीन महिनासम्म वर्षावास बस्नुपर्ने नियम स्वयं भगवान् बुद्धले बनाइदिनुभएको थियो । तसर्थ, उनीहरू सबै श्रावस्तीबाट केवल ६ योजन (९६ कि.मि.) मात्र टाढा रहेको साकेत (अयोध्या) भन्ने ठाउँमा पुगेर त्यही वर्षावास बसे । तत्कालै भगवान् बुद्धलाई दर्शन गर्ने उनीहरूको इच्छा भने मनमै रथ्यो ।

बल्लबल्ल तीन महिना बित्यो । उनीहरूको वर्षावास पनि समाप्त भयो । वर्षावास समाप्तपछि प्रवारणा गरेर उनीहरू बुद्धलाई दर्शन गर्नको लागि भनी श्रावस्तीतिर हिंडिहाले ।

पानी परिरहेको थियो । बाटो हिलाम्मे थियो । ती भिक्षुहरू हिलोले चीवर फोहर बनाई अनि वर्षाले निथुक्क भिजाएर उनीहरू अनाथपिण्डिक महाजनले बनाइदिएको

भगवान् बुद्ध बसिरहनुभएको श्रावस्तीको जेतवन विहार आइपुगे ।

ती सबै भिक्षुहरूले भगवान् बुद्धको दर्शन र वन्दना गरिसकेपछि एक छेऊमा बसे । कुनै नवआगन्तुक भिक्षुहरूका साथ कुशलवार्ता गर्नु भगवान् बुद्धको व्यवहार हुन्थ्यो । तसर्थ भगवान् बुद्धले ती भिक्षुहरूलाई सोध्नुभयो- “हे भिक्षुहरू, ठिकै छ होइन ? वर्षावास राम्रोसँग त बितायो होइन ? एक

मत भएर आपसी मैत्रीपूर्वक संयमित रूपमा वर्षावास बस्यौ होइन ? भोजनमा कुनै कष्ट त भएन ?”

भगवान् बुद्धको उक्त प्रश्नहरू सुनेर ती पाठावासी भिक्षुहरूले सबै कुरा वृत्तान्त सुनाए । त्यसै क्रममा उनीहरूले हिलो र वर्षाले आफूहरूलाई साधै कष्ट भएको, फेर्नको लागि

एउटा चीवर पनि अर्को नभएको र त्यही फोहोर भइसकेको भिजेको चीवरले नै यात्रा गर्नुपरेको कुरा बिन्ती गरे ।

भगवान् बुद्धले यसै सम्बन्धलाई लिई यसै प्रकरणमा धार्मिक कथा भन्नुभई ती भिक्षुहरूलाई सम्बोधन गर्नुहुँदै कथिन चीवर दानको नियम बनाउनुभयो-

“अनुजानामि, भिक्षुवे, वस्संबुद्धानं भिक्षुवूनं कथिनं अत्थरित्तुं ।” अर्थात् - हे भिक्षुहरू, विनयपूर्वक वर्षावास सम्पन्न गरेका भिक्षुहरूले कथिन चीवर दान ग्रहण गर्ने अनुमति दिन्छु ।”

कथिन चीवर दान उत्सव गर्न सजिलो छैन । यसमा धेरै पैसा पनि खर्च हुने गर्दछ । उक्त समारोहमा उपस्थित हुने हजारौंलाई जलपान र भोजन गराउनु भनेको सजिलो कुरा पनि होइन । यसका बावजूद पनि, नेपालमा कथिन चीवर दान गर्ने समयमा एक किसिमले सम्पूर्ण भिक्षुहरू, अनागारिकाहरू, उपासकहरू, उपासिकाहरू निमन्त्रणा गरेर उत्सव नै मनाउने चलनजस्तै बनिस्केको देखिन्छ । बुद्धधर्ममा कुनै पनि कुरामा अति नहुनु एउटा विशेषता नै हो । त्यसैले, यो कथिन चीवर दान उत्सव पनि सक्ती-नसक्ती गर्नुपर्छ भन्ने छैन । यदि यसरी बाध्यतामा जाने हो भने यो उत्सव पनि केवल एउटा विकृति बन्न जानेछ भन्ने कुरामा दुई मत छैन ।

कथिन भावार्थ

रूढि कथिन

(कथिन धयागु परमार्थकथं मदु । वर्षावास सिधःम्ह भिक्षु, न्याम्हं कम मजूगु संघ, चीवर समय, धार्मिकपूर्वक उत्पन्न जूगु चीवर- इत्यादि नामरूपतयगु समूह धायेमाःगु समूहप्रज्ञप्ति मात्र जक खः । दृढ स्थिर धयागु थिर अर्थ दयाच्वन । न्यागू आनिशंसतयत दुने तयेगु सामर्थ्य दुगु कारणं दृढ व स्थिर जू धयागु मतलब खः । मेकथं बांलाक ग्रहण यायेगु संग्रहण अर्थ दयाच्वन । न्यागू आनिशंसतयत गनं मेथाय् मवनिकथं सालातये सः धयागु मतलब खः । मेकथं रुढिशुद्धनाम जुयाच्वंगु अनिष्फल्नपाटिपदिक पद खः । विग्रह यायेमज्यू धयागु मतलब जुल ।)

कथिन विग्रह

विग्रह चिन्तन यायेमास्तिवःसा कठ-धातु, किच्छ्र जीवने, इन प्रत्यय । कठतीति कथिनो = क्लिष्टपूर्वक अथवा थाकुक्क आयु ताःहाक जुइसःगु (तातक्क म्वानाच्वनेसःगु) सिमा उपलब्ध जुइगु खः । कथिनस्स अयं कथिनो = सिमाया सम्पत्ति जुयाच्वंगु दृढता उपलब्ध जू । कथिनो एतस्स

अत्थीति कथिनो = दृढगु क्वातुसेच्वंगु कथिन उपलब्ध जू ।

मेकथं कथ संग्रहणे, इन प्रत्यय । कठतीति कथिनं = बांलाक आनिशंस ग्रहण यायेसःगु कथिन उपलब्ध जू ।

मेकथं कथ्य सिलाघायं, इन प्रत्यय । कथियतेति कथिनं = भगवान् बुद्धं प्रशंसा याना तयाविज्याःगु कथिन उपलब्ध जू ।

खन्धक कथिन

खन्धकया अभिमतिकथं धात्वत्थ विग्रह यात धाःसा - वस्सं बुद्धानं अत्थरितुं अनुञ्जायतेति कथिनं = वर्षावास सिधःपिं भिक्षुपिन्त अष्टरण यायेनिंतिं अनुमति वी बहःगु कारणं कथिन ।

पञ्चानिसंसा कप्पिस्सन्ति एतेनाति कथिनं = न्यागू आनिशंस प्राप्त जुइगुया विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

कम्मवाचाय अत्थरितब्बन्ति कथिनं = कर्मवाचाद्वारा लायेवहःगु, वी बहःगु कारणं कथिन ।

चतुवीसतिया आकारेहि न अत्थरितब्बन्ति कथिनं =

नीप्यंगू आकारप्रकारतद्वारा लायेबहः मज्जू कारणं कथिन ।

सत्तरसहि आकारेहि अत्थरितब्बन्ति कथिनं = भिन्हेगू आकारप्रकारतद्वारा लायेबहःगु कारणं कथिन ।

मातिकाहि उद्धरीयतीति कथिनं = मातिका च्यागूद्वारा ल्यैहथने बहःगु कारणं कथिन ।

पलिबोधञ्च अपलिबोधञ्च जनेतीति कथिनं = पलिबोध निगू अपलिबोध निगूयात उत्पन्न जुइके सःगु कारणं कथिन धाइ ।

परिवार कथिन

परिवार अभिमतकथं **द्वीहि न अत्थरितब्बन्ति कथिनं** = मलाःमह, अनुमोदन मयाःमह निम्हसिनं लायेबहः मज्जू कारणं कथिन ।

द्वीहि अत्थरितब्बन्ति कथिनं = लाइमह, अनुमोदन याइमह निम्हसिनं लायेबहःजुगु कारणं कथिन ।

चतुवीसतिया आकारेहि न अत्थरितब्बन्ति कथिनं, सत्तरसहि आकारेहि अत्थरितब्बन्ति कथिनं, पन्नरसधम्मा जायन्ते एतेनाति कथिनं = आनिशंस न्यागू, पलिबोध निगू, मातिका च्यागू जम्मा भिन्त्यागूयात उत्पन्न जुइके सःगु लायेगु दुगु कारणं कथिन ।

अधिद्वानतो निघेतीति कथिनं = अधिष्ठान यायेधुंकातिनि लायेगु दुगु कारणं कथिन ।

मातिका पलिबोधे निघापेतीति कथिनं = मातिका, पलिबोधतयत् उत्पन्न जुइके सःगु लायेगु दुगु कारणं कथिन ।

वचीभेदेन संगह्यतीति कथिनं - इमाय संघाटिया कथिनं अत्थरामि - आदि धका उच्चारण यायेबहःगु शब्द धयागु धर्म छगूद्वारा ल्याःचाः यायेबहःगु लायेगु दुगु कारणं कथिन ।

संघमूलेन अत्थरितब्बन्ति कथिनं = संघमूल छगूद्वारा लायेगु दुगु कारणं कथिन ।

छहि भूमीहि अत्थरितब्बन्ति कथिनं = खोम, कप्पासिक, कोसेयय, कम्बल, साण, भंग खुगू भूमिद्वारा लायेगु दुगु कारणं कथिन ।

आदि पुब्बकरणेन, मज्जे किरियाय, परियोसानं

अत्थरेन अत्थरितब्बन्ति कथिनं = हिइगु आदि पूर्वकरण न्हापा, प्रत्युद्धरण अधिष्ठान क्रिया दथुइ, लायेगु अन्त्य दुगु लायेगु दुगु कारणं कथिन ।

अत्थंग समन्नागतेन अत्थरितब्बन्ति कथिनं = सीकेगु च्यागू अंगं पूर्वसातिनि लायेबहःगु कारणं कथिन ।

तीहि न अत्थरितब्बन्ति कथिनं = सीमां पिने च्वंमह, शब्द उच्चारण मयाःमह, मेपिन्त सीके मवीमह कथं स्वम्हसिया नितीं लायेगु सिद्ध मज्जूगु कारणं कथिन ।

तीहि अत्थरितब्बन्ति कथिनं = सीमा दुने च्वंमह, शब्द उच्चारण याःमह, मेपिन्त सीके वीमह कथं स्वम्हसिया नितीं लायेगु सिद्ध जुइगु कारणं कथिन ।

तीहि विप्पन्नेहि न अत्थरितब्बन्ति कथिनं = प्रतिकूलगु चीवर, निच्चयसन्निधि, करणसन्निधि धयागु विपन्न स्वंगूद्वारा लायेगु सिद्ध मज्जूगु कारणं कथिन ।

तीहि सम्पन्नेहि अत्थरितब्बन्ति कथिनं = अनुकूलगु चीवर, थौं वीगु, थौं पूर्वक सुइगु, रंगं छिइगु धयागु सम्पन्न स्वंगूद्वारा लायेगु सिद्ध जुइगु कारणं कथिन ।

जानितब्बन्ति कथिनं = उगु उगु स्वभावधर्मतयगु समूह नामप्रज्ञप्ति धका सीकेबहःगु कारणं कथिन ।

वस्सानस्स पच्छिमे मासे अत्थरितुं जानितब्बन्ति कथिनं = वर्षा ऋतुया अन्तिम छगू महीनाय् लाये नितीं सीके माःगु कारणं कथिन ।

चतुवीसतिया आकारेहि विपत्ति जानितब्बा एत्थाति कथिनं = नीप्यंगू आकारप्रकारतद्वारा विपत्तियात सीकेगुया विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

सत्तरसेहि आकारेहि सम्पत्ति जानितब्बा एत्थाति कथिनं = भिन्हेगू आकारप्रकारतद्वारा सम्पत्तियात सीकेगुया विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

निम्मितादयो जानितब्बा एत्थाति कथिनं = निमित्त परियाय, न्यये कायेगु, वासी जुइगु निगू चा कटे जुइगुयात सीकेगुया विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

संघेन भिक्खुनो दत्त्वा तेन तदहेव कत्त्वा अत्थरितब्बन्ति कथिनं = संघं भिक्षुयात विया भिक्षुं न्हिच्छलाच्छं दयेका लायेबहःजुगु कारणं कथिन ।

अत्थारकेन अनुमोदापीयते एत्थाति कथिनं =

लाइम्ह भिक्षुं संघयात, गणयात, पुद्गलयात अनुमोदन याके वीवहःगु लायेगु दुगु कारणं कथिन ।

अनुमोदीयते एत्याति कथिनं = संघं, गणं, पुद्गलं अनुमोदन यायेवहःगु लायेगु दुगु कारणं कथिन ।

अत्थारेण च अनुमोदनाय च अत्थरितब्बन्ति कथिनं = लायेगुद्वारा व अनुमोदन यायेगुद्वारा लायेवहःगु कारणं कथिन ।

सब्बेसं अत्थतन्ति कथीयतेति कथिनं = संघं, गणं अनुमोदन यायेगुद्वारा पुद्गलं लाइगुद्वारा सकसिगु लायेगु खः धका धायेवहःजुगु कारणं कथिन धाइ ।

अट्टकथा कथिन

अट्टकथाया अभिमतकथं

अकिलन्ता गच्छन्ति एतेनाति कथिनं = संघाटियात तोता वना दुःख कष्ट मजुइक वनेफइगुया विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

सब्बबुद्धेहि अनुज्जायतेति कथिनं = सकल बुद्धपिसं अनुमति वीवहःगु कारणं कथिन ।

पच्छिमकोटिया पञ्च जनेहि लब्भतेति कथिनं = कर्मवाचा व्वनीगु अवस्थाय् कम्तिनि न्याम्ह दःसातिनि सिद्ध जुइकेवहः जुयाच्वन; कम जुल धाःसा सिद्ध जुइवहः मजुगु कारणं कथिन ।

पवारितेहि लब्भतेति कथिनं = वर्षावास भंग जूपिं, वर्षावास प्यदपिं, वर्षावास मच्चपिं, अन्तिम वर्षावासच्चपिसं प्राप्त यायेवहः मजु, पवारणा याये सिधःपिं भिक्षुपिसं जक प्राप्त यायेवहःगु कारणं कथिन ।

इध वस्सं वुत्थाव आनिसंसं लब्भन्ति एतेनाति कथिनं = थुगु विहारय् वर्षावास सिधःपिसं जक आनिशंस प्राप्त यायेफइगु विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

अत्थरापेतीति कथिनं = दक्षता मदुपिन्त स्कन्धकधारीपिसं लायेगु पहः कनाक्यना लायेकेवहःगु जूयानिंतिं कथिन ।

खन्धकभाणका अत्थरापेत्वा दानं च भुञ्जित्वा गमिस्सन्ति एतेनाति कथिनं = स्कन्धक भाणकतयसं सिद्ध जुइकथं लाया विया दान याक्व नयेत्वने याना संघ लाभ

चीवर मकासे लिहाँवनीगुया विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

येनकेनचि दातब्बन्ति कथिनं = सहवासी देवमनुष्य न्त्याम्हसिनं जूसां दान यायेवहःगु कारणं कथिन ।

भिक्षुहि सद्धिं कत्वा अत्थरितब्बन्ति कथिनं = भिक्षुपिलिसे नापनापंचवना लायेवहःगु कारणं कथिन ।

बहूनि देन्तस्स सन्तकेन अत्थरितब्बन्ति कथिनं = निम्ह स्वम्ह पाःलात धाःसा आनिशंस चीवर यक्व दान याइम्हसिगु चीवरद्वारा लायेवहःजुगु कारणं कथिन ।

जिण्णचीवरस्स दातब्बन्ति कथिनं = चीवर जीर्ण जूमह भिक्षुयात वी वहःगु कारणं कथिन ।

वुइढस्स दातब्बन्ति कथिनं = चीवर जीर्ण जूपिं यक्व दत धाःसा वा मन्त धाःसा थकालिम्हसित वीवहःगु कारणं कथिन ।

सक्कस्स दातब्बन्ति कथिनं = न्हिच्छिल्लाद्धिं सिधयेकेगु सामर्थ्य दुम्ह भिक्षुयात वीवहःगु कारणं कथिन ।

वुइढस्सेव संगहं कत्वा दातब्बन्ति कथिनं = सामर्थ्य मदुसानं थकालिम्हसित जक सहयोग विया संग्रह याना वीवहःगु कारणं कथिन ।

निद्धितकम्मचीवरेण अत्थरितब्बन्ति कथिनं = सुइ सिधःगु, रंगं छिइ सिधःगु जुया दान याःगु चीवरद्वारा नं लायेवहःगु कारणं कथिन ।

एकेनपि अकातुं न लभतेति कथिनं = सुइ सिधःगु, रंगं छिइ सिधःगु मखुत धाःसा छम्ह हे मल्यंक सकसिनं दयेके वहःगु कारणं कथिन ।

बुद्धेहि पसंसीयते कथिनं = भगवान् बुद्धपिसं प्रशंसा यायेवहःगु कारणं कथिन ।

अपलोकेत्वा दीयते एतेनाति कथिनं = कर्मवाचाद्वारा छपुजक विया आनिशंस चीवरयात सूचित याना वीमाःगुया विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

वस्सावासद्धितिकाय दीयते एतेनाति कथिनं = वर्षावासचीवर दिकेगु क्रमकथं स्वाकं वीगुया विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

थेरासनतो पट्ठय दीयते एतेनाति कथिनं = क्रम मन्त धाःसा महास्थविरया थासं निसं शुरुयाना वीगुया विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

एकद्व अत्यरितब्बन्ति कथिनं = उपचार सीमा छगुली भिक्षुपिं दक्को मुना छगू हे थासय् लायेवहःगु कारणं कथिन ।

एकसीमाय विसुं विसुं न अत्यरितब्बन्ति कथिनं = उपचार सीमा छगुली थीथी लायेवहःमज्जुगु कारणं कथिन धाइ ।

टीका आदि कथिन

टीका आदितयगु अभिमत कथं **कम्मपत्तस्स हत्यपासे कत्वा दीयेतेति कथिनं** = कर्म प्राप्त व्यक्तियात हत्यपास दुने तथा वीवहःगु कारणं कथिन,

वस्सं बुद्धेहि अप्पवारितेहीपि लब्भतेति कथिनं = पवारणा मयाःसानं वर्षावास टुटे मज्जुपिं भिक्षुपिसं प्राप्त यायेवहःगु कारणं कथिन ।

तण्डुलादीनि इस्सरोपि वत्थानि संघो अनिस्सरो एतेनाति कथिनं = संघं जाकि आदित थःगु अधिकारय् दःसानं चीवर वस्त्रत अधिकारय् मद्दुगु विषय जूगु कारणं कथिन ।

सीमाय अत्यरितब्बन्ति कथिनं = कर्म बहन यायेमाःगु सीमाय् कर्मवाचा ब्वनेगुद्वारा व वर्षावासच्वनेगु क्षेत्र उपचार सीमाय् आनिशंस प्राप्त जुइकथं शब्द उच्चारण यायेगुद्वारा लायेवहःगु कारणं कथिन ।

समलाभत्याय उद्धरियतेति कथिनं = संघ दक्कोयात समान लाभ दयेके वीया निरतिं ल्यहें थने वहःगु कारणं कथिन

याचितेहि उद्धरियतेति कथिनं = दातापिसं प्रार्थना यायेवं ल्यहें थने वहःगु कारणं कथिन ।

उब्भारमूलके महन्ते उद्धरियतेति कथिनं = प्रार्थना याःसानं ल्यहें थनेगु कारणं लाभ अप्पवः दत्त धाःसा ल्यहें थने वहःगु कारणं कथिन ।

समानानिंससे सद्वापालनत्थं उद्धरियतेति कथिनं = आनिशंस समान जुल धाःसा दातापिनिगु श्रद्धायात पालन यायेनिरतिं ल्यहें थने वहःगु कारणं कथिन धाइ ।

नेय्यार्थनय कथिन

एकसीमा विहारेपि नाना लाभे नानुपचारे विसुं

अत्यरितब्बन्ति कथिनं = उपचार सीमा छगुलीं हे जूसानं वर्षावासचीवर लाभ समान मज्जु । उपचार समान मज्जुल धाःसा थीथी लायेवहःगु कारणं कथिन ।

पुन अत्यरितुं वट्टीति न कत्थचि कथीयतेति कथिनं = हाकनं लाल धाःसा अनुकूल जूनी धका पाली, अर्थकथा,टीका गुगुं ग्रन्थय् तकं धयातःगु मद्दुगु कारणं कथिन धाइ ।

व्याकरणनय कथिन

व्याकरण नय कथं **कठ - किच्छ जीवने, कठतीति कथिनं** = माँयात तकं मधाःसे थःथम्हं आकासं कुतुं वयेका याउँसे च्वंक उत्पन्न जुयावयेमाःगु कारणं कथिन ।

कठी - सोके, कण्ठयतीति कथिनं = निम्मिन्त, परियाय आदि कथं मुक्त जूलाथें धका शोक यायेवहःगु कारणं कथिन ।

कति - छेदने, कण्टतीति कथिनं = आपत्तितयत् त्वाःल्हाना चीकेसःगु कारणं कथिन ।

कठ - कथने कठियतीति कथिनं = भगवान् बुद्धं अनुमति वीवहःगु कारणं कथिनं ।

कथेति एतेनाति कथिनं = याये वहः याये वहः मज्जुगु आदि वाँमला वाँला यक्कव कने क्यनेगु विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

कत्थ सीलाघायं, कत्थियतीति कथिनं = भगवान् बुद्धपिसं प्रशंसा याये वहःगु कारणं कथिन ।

अट्ट - याचने, कुसलडिकेहि उद्धरितुं अत्थीयतीति कथिनं = कुशलकर्म यायेमास्ति वःपिसं ल्यहें थनेनिरतिं प्रार्थना यायेवहःगु कारणं कथिन ।

थीवु - दित्तिभिह, कुसलाकारो थेवति एतेनाति कथिनं = भिगु स्थिर मंगल समूह जहाँथी वहःगु विषय जुयाच्वंगु कारणं कथिन ।

थर - सन्थरणे, कुसलेहि अत्यरियतेति कथिनं = विनये दक्को क्षेत्रय् भिजेजुया पारंगतपिं स्थविरपिसं लायेवहःगु कारणं कथिन ।

कं सुखं थरतीति कथिनं = न्यागू आनिशंस फइले जुइकथं चक्कक लाये सःगु कारणं कथिन धाइ ।

कथिन शब्दया अर्थ क्वचाल ।

आकासं कुतुं वड्गु चीवर

(वर्षावास क्षेत्र जुयाच्चंगु उपचार सीमा छगुली न्हापांगु वर्षावासचवना भंग मजुइक त्वाःमदयेक बांलाक वर्षावास फोचाःपिं भिक्षुपिन्त देवतां थजु, मनुष्यं थजु, विहारय् दुपिं सहधर्मी छम्ह मखु छम्ह सहधर्मी हे थजु निमित्त मक्यं पर्याय ल्वाकमछयासे स्वतः श्रद्धा उत्पन्न जुया थःगु अधीनय् दुगु वस्त्रयात अथवा त्रिचीवरत मध्यय् छपु छपुयात - **इमं कथिनचीवरं संघस्स देम धका व इमिना कथिनं अत्थरथ** धका उच्चारण याना दान यात धाःसा आकासं कुतुं वःगु चीवर समान जुल । उपिं वर्षावास पूर्वापिं भिक्षुपिसं उगु चीवर वस्त्रयात ज्वना कम्तिनि वीपिं भिक्षुपिं प्यम्ह पूवनीकथं थुगु विहारं वा मेगु विहारं निमन्त्रणा याना ग्रहण याना काइम्ह भिक्षु छम्ह सहित छगू मखु छगू कर्म वहन यायेवहःगु सीमाय् समागम जुया “आयुष्मान्पिं, कथिनचीवर उत्पन्न जुयावयाच्चन; उगु चीवरयात चीवर जीर्ण जूम्ह भिक्षुयात बीवहःजू धका धयातःगु कारणं गुम्ह आयुष्मान् चीवर जीर्ण जुयाच्चम्ह खःलय् ?” धका न्यनेमा । “थुम्ह आयुष्मान् (चीवर) जीर्णम्ह खः” धका धाल धाःसा “उम्ह आयुष्मान् पूर्वकरण, प्रत्युद्धरण, अधिष्ठान, अप्टरण, मातिका, पलिबोध, उद्धरण आनिशंसयात सिइगु च्यागू

अंगं सम्पन्नम्ह खःला?” धका न्यनेमा; परिपूर्ण जू धका धाल धाःसा उम्ह आयुष्मान्यात ज्ञप्तिद्वितीयकर्मवाचा व्वना वीवहःजू ।

न्हापा परिपूर्ण जुइका मवःसा आः परिपूर्ण जुइकथं सयेका कायेमा; सयेका काये मफुसा थूम्ह स्यूम्ह भिक्षुं क्यना ब्यूगु अनुसार यायेफत धाःसा नं च्याःगू अंग नं परिपूर्ण जुया कथिन लायेवहम्ह जुइगु खः । चीवर जीर्णम्ह भिक्षु मन्त धाःसा स्थविरयात वीवहःजू, उम्ह स्थविर नं च्यागू अंगं परिपूर्णम्ह हे जुइमा ।

कर्मवाचाद्वारा बीगु

आः कर्मवाचा व्वनीवले अःपुके बीया निंतिं कथिन अप्टरण लायेवहःम्ह च्यागू अंगं परिपूर्णम्ह आयुष्मान्यात तिसस धका नां वियाचवना । आयुष्मान् नं थःगु नांयात तिसस धका लुमंका विज्यायेमाल । संघ समूहं नं उम्ह आयुष्मान्यात तिसस नां दुम्ह धका लुमंका विज्याहुँ ।

कथिन बीगु कर्मवाचा

सुणातु मे भन्ते संघो, इदं संघस्स कथिन-चीवरं उप्पन्नं । यदि संघस्स पत्तकल्लं, संघो इमं कथिनचीवरं तिससस्स भिक्खुनो ददेय्य, कथिनं अत्थरितुं एसा वत्ति ।

सुणातु मे भन्ते संघो, इदं संघस्स कथिन-चीवरं उप्पन्नं; संघो इमं कथिन-चीवरं तिससस्स भिक्खुनो देति कथिनं अत्थरितुं; यस्सायस्मतो खमति इमस्स कथिन-

चीवरस्स तिस्सस्स भिक्खुनो दानं कथिनं अत्थरित्तुं; सो तुण्हस्स; यस्स नक्खमति; सो भासेय्य ।

दिन्नं इदं संघेन कथिन-चीवरं तिस्सस्स भिक्खुनो कथिनं अत्थरित्तुं । खमति संघस्स; तस्मा तुण्ही; एवमेतं धारयामि ।

थुकथं कर्मवाचा व्वना कथिनचीवर बीमा । सुया रंगं छिना मतःगु कापः जुल धाःसा इमं कथिन दुस्सं, इमस्स कथिन दुस्सस्स धका अनुकूल जूकथं व्वनेमा । थुगु कर्मवाचाद्वारा चीवर छपुयात अथवा छपुयात गाक्कयात जक बीमा । कथिन ग्रहण याइम्ह भिक्षुयात हानं अलग साधिक भाग चीवर वस्त्र बीमज्यू । बी मास्तिवल धाःसा संघयात निवेदन याना जक बीमा । दान दातापिसं कथिन ग्रहण याइम्ह भिक्षुयात लक्ष्य तया दान याःगु दक्कयात ला संघया अधिकार मद्दु । कथिन ग्रहण याइम्ह भिक्षुया जक अधिकारय् खः ।

लायेगु पहः क्रम

कर्मवाचाद्वारा ब्यूगु वस्त्रयात उगु दिनय् दुने सिधइगुकथं दक्को संघपिसं सहयोग याना कापः हिइगु, व्यवस्था यायेगु, खुइगु वा चायेगु, टाका तयेगु, सुइगु, रंगं छिइगु बिन्दु चिं) तयेगु धयागु पूर्वकरण न्हेगु यायेमा । पूर्णगु चीवर जुल धाःसा बिन्दू चिं तयेगुयात जक यायेमा । बिन्दू चिं तये धुंका पूर्वकरण यायेमाःगु मद्दु ।

अनंल्यू कथिन लायेत्यनागु चीवर संघाटी जुलधाःसा नामं अधिष्ठान यानातःगु न्हापायागु संघाटीयात इमं संघाटिं पच्चुद्धारामि धका धया प्रत्युद्धरण यायेमा अथवा अधिष्ठान क्वकायेमा । मद्दुसा अधिष्ठान क्वकायेमाःगुमद्दु ।

अनंल्यू कथिन लाये नितिं न्हूगु संघाटीयात इमं संघाटिं अधिष्ठामि धका अधिष्ठान यायेमा ।

अनंल्यू वर्षावास क्षेत्र उपचार सीमा दुने हे जक इमाय संघाटिया कथिनं अत्थरामि धका शब्द उच्चारण याना धया लायेगु यायेमा अथवा कथिन लायेमा । उत्तर ।संग, अन्तरवासकतद्वारा लायेगुली नं थ्व हे विधि वःकया प्रत्युद्धरण, अधिष्ठान, अष्टरण यायेगु पहःयात सीकेमा ।

अनंल्यू उपचार सीमाय् दुने दुपिं वर्षावास सिधःपिं संघपिं दत धाःसा उपिं संघपिंथाय् उपसंक्रमण याना अत्थतं भन्ते, संघस्स कथिनं, धम्मिको कथिनत्थारो अनुमोदथ धका धया अनुमोदन यायेनितिं आह्वान यायेमा । वर्षावास सिधःपिं संघपिसं नं अत्थतं भन्ते संघस्स कथिनं धम्मिको कथिनत्थारो अनुमोदाम धका मेपिसं सिइगु कथं धया अनुमोदन यायेमा । थकालि क्वकालि भति यक्कव अनुसार संशोधन याना धायेमा ।

कथिन लाःम्ह भिक्षु, अनुमोदन याःपिं भिक्षुपिन्त उगु अवस्थानिसं मातिका च्यागूद्वारा छगू मखु छगू पलिबोध दयाच्चनतितिसा, ज्ञप्तिद्वितीयकर्मद्वारा नं ल्यहें मथंनितिन्तिसा न्यागू आनिशंस फागु पुन्ही तकं प्राप्त जुयाच्चनीतिन्तिसा थुकथं कथिन लायेगु कृत्य दक्कं क्वचाल ।

कथिन ल्यहेंथनेगु

(छम्ह मखु छम्ह दातां कथिन लाःपिं मलाःपिं दक्कदक्क संघयात समानरूपं चीवर दान यायेमास्ति वया कथिन ल्यहें थना विज्याहूं धका प्रार्थना यात धाःसा यक्कव दुगु थजु समानगु थजु दान यात धाःसा ल्यहें थनेमा, कम जुल धाःसा ल्यहें थने मज्यू । ल्यहें थनेगु कर्मवाचा ला

कथिन ल्यहें थनेगु कर्मवाचा

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

सुणातु मे भन्ते संघो । यदि संघस्स पत्तकल्लं,

संघो कथिनं उद्धरेय्य, एसा जत्ति ।

सुणातु मे भन्ते संघो, संघो कथिनं उद्धरति ।

यस्सायस्मतो खमति कथिनस्स उद्धारो । सो तुण्हस्स,

यस्स नक्खमति, सो भासेय्य ।

उद्धतं संघेन कथिनं । खमति संघस्स, तस्मा तुण्ही,

एवमेतं धारयामि ।

थुकथं कर्मवाचाद्वारा ल्यहें थने सिधइगु अवस्थाय् व मातिका च्यागूद्वारा पलिबोध निगुलिं प्यदने धुनिगु अवस्थाय् आनिशंसत प्राप्त जुइ बहःमजुल । थुगु कर्मवाचाद्वारा लायेगुयात जक ल्यहें थनेगु खः । आनिशंसयात जक भंग जुइकेगु खःसा कथिनचीवरयात संघय् लित बीमाःगु मद्दु । थुगु रूपं कथिन ल्यहें थनेगु क्वचाल ।

कथिनचीवर सारांश

चीवर निधी

चीवर कालचीवर, अकालचीवर धका निधी दु ।

काल

कथिन मलात धा:सा आश्विनकृष्णपक्ष पारुनिसें शुरु याना कार्तिक पुन्हीतक लच्छियात चीवरकाल धका धाइ । कथिन लात धा:सा आश्विनकृष्णपक्ष पारुनिसें शुरु याना फागुपुन्हीतक न्यालायात नं चीवरकाल धका हे धाइ ।

सारांश

थुगु चीवरकालयात क्यनाच्चनागु धयावये धुंगु लच्छि वा न्यालाया दुने उत्पन्न जुयाव:गु (उपलब्ध जूगु) चीवरतय्त अधिष्ठान मया: विकप्पन मया:से तयेफइगु कालयात मुख्यकथं क्यनेमास्तिव:गु जुयाच्चन धका लुमकि ।

कालचीवर

कथिन मलात धा:सा लच्छि लात धा:सा ५ला थुकी दुने उत्पन्न जुयाव:गु (उपलब्ध जुयाव:गु) चीवरयात

कालचीवर धाइ ।

टिप्पणी

थुगु कालचीवरद्वारा कथिन लायेज्यू लायेमज्यू परीक्षण यायेत क्यनाच्चंगुमखु । वास्तवय् ला कालचीवरयात विभाजन यायेगु अवस्थाय् अकालचीवरतय्तथें विभाजन मयाये नितिं जक क्यनात:गु ख: धका लुमकि ।

अकाल

कथिन मलात धा:सा कार्तिक कृष्णपक्षपारुनिसें शुरु याना आश्विन पुन्हीतक ११-लायात व कथिन लात धा:सा फागुन कृष्णपक्षपारुनिसें शुरु याना आश्विन पुन्हीतक ७ लायात अकाल धाइ ।

सारांश

थुगु चीवर अकालयात क्यनात:गु धयावयेधुंगु ११-ला व ७-लाया दुने उत्पन्न जुयाव:गु (उपलब्ध जुयाव:गु) चीवरतय्त अधिष्ठान जूसां याना अथवा विकप्पन जूसां

याना तयेमाःगु कालयात जक मुख्यरूपं क्यनेमास्तिवःगु जुयाच्चन धका लुमकि ।

अकालचीवर

धयावये धुंगु ११-ला व ७-ला या दुने लुयावःगु (उपलब्ध जुयावःगु) चीवरतयत् चीवरकाल मखुगु इलय लुयावःगु कारणं धात्थेंगु अकालचीवर धाइ ।

पालि

अकालचीवरं नाम अनत्थते कथिने एकादसमासे उपपन्नं । अत्थते कथिने सत्तमासे उपपन्नं (थ्व अकालचीवरया लक्षण क्यनीगु पालि खँपु खः ।

अर्थ : कथिने = कथिनयात, अनत्थते = लायेगु मजुल धाःसा, **एकादसमासे** = भिंछलाय् अथवा भिंछलायंकं, **उपपन्नं** = उत्पन्न जुयावःगु चीवर व, **कथिने** = कथिनयात, **अत्थते** = लायेगु जुल धाःसा, **सत्तमासे** = ७-लाय् अथवा ७-ला यंकं, **उपपन्नं** = उत्पन्न जुयावःगु चीवरयात, **अकालचीवरं नाम** = अकालचीवर धाइ ।

टिप्पणी

थुगु अकालचीवरयात क्यनातःगु कालचीवरथें इना मकायेया नितिं जक क्यनातःगु खः धका लुमकि ।

मेकथं

कालेपि आदिस्स दिन्नं, एतं अकालचीवरं नाम - थ्व नं अकालचीवरया लक्षण क्यनीगु खँपु हे खः ।

अर्थः

कालेपि = लच्छि ५-ला धका धयातःगु कालं नं, **आदिस्स** = लक्ष्य तया, **दिन्नं** = दान यायेबहः जुयाच्चन, **एतं** = थ्व लक्ष्य तया दान यायेमाःगु चीवर, **अकालचीवरं नाम** = अकालचीवर हे धाइ ।

अभिप्राय

थुगु खँपुद्वारा चीवरकालया दुने दान यायेबहःगु चीवर जुयाच्चंगु कारणं कालचीवर धका धाये योग्यथें च्वसांनं थुगु चीवर ला अकालचीवर का धका लक्ष्य तया -धया संघयात दान ब्यूगु कारणं जक अकालचीवरया रूपय् थ्यनाच्चंगु खः धका क्यनाच्चंगु दु । धात्थेंगु अकालचीवर मखु । थुगु

चीवरयात इना बीगु अवस्थाय् धात्थेंगु अकालचीवरलिसे उत्तेंग्यंक इनाबीमाःगु जुयानितिं जक अकालचीवर धका धयातःगु खः । वास्तवय् ला - पिट्ठि समयलय् उत्पन्न जुयावःगु (उत्पन्न जूगु) चीवर जक धात्थेंगु अकालचीवर खः धका क्यनाच्चंगु दु ।

टिप्पणी

धयावये धुंगु कालचीवर, अकालचीवरतद्वारा कथिन लायेबहःजू लाये बहःमजू परीक्षण यायेमाःगु आवश्यकता मदु । परीक्षण यात धाःसा अप्वः जक ज्वनाच्चनी । कारण छाय्धाःसा थुगु कालचीवर, अकालचीवर निथी छुटे याना क्यनाच्चंगु थुम्ह भिक्षु हकदार जुइगु अवसर दु मदु, हकदार जुइगु अवसर दःसा गुगु कथं गुगु विधिं इनाब्यूसा उचित जुइ धका मुख्य कथं क्यनेमास्तिवःगु खँपु जक जूगु कारणं याना हे खः धका सीकी ।

मेकथं

अथवा पन अट्टिमा भिक्खवे..... इमासं मातिका पदानं अब्बतरतो उपपज्जेय्य । थुगु वाक्यया अभिप्राय ला चीवर उत्पत्ति स्थान मातिका दगू मध्यय् छगू नं मखु छगू मातिकापाखें - वा (**संघस्स देति** = संघयात दान यानाच्चना धका धया दान याःगु मातिकापाखें) संघय् गुगु चीवर उत्पन्न जुयावल; संघय् उत्पन्न जुयावःगु (संघभाग दुगु) उगु चीवर अकालचीवर खः धका जक क्यनातःगु खः धका लुमकेमाः ।

मेकथं

थुगु काल, अकालचीवरद्वारा हे परीक्षण याना नं कथिन लायेबहःगु पहःयात क्यनायंकं ।

१. **कथिनचीवरं देम** (महावग्ग अट्टकथा)
२. **इमिना कथिनं अत्थरथ** (कंखा अट्टकथा)
३. **इमं कथिनचीवरं संघस्स देम** (विनयालंकार टीका आचार्यनिसें शुरु याना आःतकं आचार्य परम्परा) अट्टकथा, टीका आचार्यवाद थुपिं खँपु स्वथीयात काल, अकालचीवरलिसे स्वापु तया समन्वय हयेगु पहः ला -

थुपिं स्वंगू खँपुत मध्यय् ३ नंबर टीका, आचार्यवादय्

दुगु **इमं** शब्दयात स्पष्ट यायेमाल धाःसा चीवरकाल जूसांनं लक्ष्य तथा विभेद याना दान याःगु चीवर अकालचीवर जुयाच्चन धका धयातःगु - **कालेपि आदिस्स दिन्नं, एतं अकालचीवरं नाम** धयागु पालियात कंखालय् - **यञ्च कालेपि संघस्स वा इदं अकालचीवरन्ति पुगगलस्स वा इदं तुह्यं दम्मीति आदि नयेन दिन्नं एतं अकालचीवरं नाम** धका क्यनातःगु थुगु अट्टकथा खँपु अनुसार थुगु चीवर अकालचीवर का भन्ते धका धया दान याइगुली लक्ष्य तथा विभेद यानातःगु पहःयात परीक्षण यात धाःसा **अकालचीवरं**द्वारा दान यायेबहःगु चीजवस्तु जुयाच्चंगु चीवरयात लक्ष्य तथा विभेद यायेगु पहःयात क्यनाच्चंगु दु । **तुह्यं**द्वारा दान ग्रहण याइम्ह व्यक्तियात लक्ष्य तथातःगु पहःयात क्यनाच्चंगु उचित जू । तर थुगु दान याये बहःजूगु चीवरवस्त्र दान ग्रहण याइम्ह व्यक्ति आदितयत् लक्ष्य तथा विभेद यायेगुली दुथ्याःगु **इदं** पद नं लक्ष्य तथा विभेद यायेगु पहःयात क्यनीगु पद खः धका ग्रहण याइगु वाद छथी दयाच्चन तिति; उलि जक मखु ३नम्बरं क्यनाच्चंगु **इमं कथिनचीवरं** - धयागु आचार्यवादय् दयाच्चंगु **इमं** शब्दयात नं थुगु कंखां क्यनाच्चंगु **इदं** शब्दलिसे दान वस्तुयात लक्ष्य तयेगु विभेद यायेगु समान जुयाच्चन धका धारणा दयेका थुगु आचार्यवाद खँपुयात अकालचीवरय् समावेश याना कथिन लायेबहः मजू धका हे निषेध यानातल तिति । थुगु धारणायात लुमंका तये बहःमजू । छायेलय् धाःसा थुगु कंखालय् हे २ नम्बर कथिनचीवर दान यायेगु पहः क्यनातःगुली **इमिना कथिनं अत्थरथ** धका क्यनातःगुली **इम** शब्दयात तथा क्यनातःगुलिं खः । **इदं** शब्द **इम** शब्दतद्वारा आदिस्स मातिकाय् थ्यने फइगु जूसा अट्टकथां थपे याना मघायेमाःगु खः, थपे याना धयातल । उकिं **इदं** शब्द **इम** शब्दतद्वारा आदिस्स मातिकाय् थ्यने मफइगु अवस्था धका सीके दु । वादान्तर टिप्पणी ।

थुगु २ नम्बरं क्यनातःगु **इमिना कथिनं अत्थरथ**लय् दुगु **इम** शब्दं **देति** धयागु दानया वस्तुयात लक्ष्य तथा विभाजन याइगु मखु; कथिनया वस्तुयात जक लक्ष्य तथा विभाजन याइगु खः । उकिं थुगु २ नम्बरं क्यनातःगु **इम** शब्द लक्ष्य तथा विभाजन याइगु पद जूसां नं आदिस्स मातिकालय्

मथ्यं, अकालचीवर मजू धका धारणा दयाच्चन । उकथं हे धारणा दयाच्चसां नं उगु वादय् हे कथिनया वस्तुयात लक्ष्य तथा विभाजन यानातःगु दु धका स्वीकार यानातःगु जुया वास्तविक कथं **देति** धयागु दानया वस्तुयात लक्ष्य तथा विभाजन याःसा तिति **आदिस्स** मातिकाय् थ्यनीगु खः । कथिनया वस्तुयात लक्ष्य तथा विभाजन यात धायेवं आदिस्स मातिकाय् मथ्यं धका पाली, अट्टकथा, उगु उगु टीकाय् तप्यक धयातःगु मदु । उकिं ३ नम्बरं क्यनाच्चंगु **इम** शब्दं दानवस्तु, दानप्रतिग्राहक व्यक्तिपिन्त लक्ष्य तथातःगु कारणं आदिस्स मातिकाय् थ्यनी धका धाल धायेवं २ नम्बरं क्यनातःगु **इम** शब्द नं आदिस्स मातिकाय् थ्यना कथिन अष्टरण याये मत्वः धका कायेमालिगु स्थिति दु; थुकथं नं काये मज्यू ।

आदिस्स मातिकाय् थ्यनीगु पहः

चीवरकालय् जूसां नं अकालचीवर जुइमाःगु **इदं** शब्द **इमं** शब्दतयगु कारणं आदिस्स मातिकाय् थ्यना अकालचीवर जुइमाःगु मखु । व्यक्तियात विभाजन याना दान वीगु कारणं जक जुइमाःगु जुयाच्चन । दान याइगु पहः ला -

दकसिबे न्हापां भिक्षुपिन्त यागु सेवन यायेया निंतिं छेंय् निमन्त्रणा याना यागु दान याइगु जुयाच्चन । अनंलिपा थथे निवेदन याइगु खः - गुपिं भिक्षुपिसं जिमिगु छेंय् विज्याना यागु सेवन यानाविज्याःगु खः, उपिं भिक्षुपिन्त जक थुगु चीवर दानयानाच्चन । खाद्य भोज्य आदिद्वारा निमन्त्रणा याना नं थथे हे दान याइगु जुयाच्चन । थुगु रूपं व्यक्तितयत् जक लक्ष्य तथा विभाजन याना दान वीगुयात आदिस्स मातिकाय् थ्यनीगु खः धका धायेत्यंगु खः । **इदं** शब्द इमं शब्दतद्वारा दानया वस्तुयात विभाजन मयाः कथिनया वस्तुयात जक विभाजन याइगु जुयाच्चन धका आदिस्स जुइगु पहःयात विशेष उद्योग याना चिन्तन याये मालीमताः । उकिं कंखालय् -

आदिस्स देतीति आदिसिञ्जवा परिच्छिन्दित्वा देति । कथं? भिक्खू, अज्जतनाय वा स्वातनाय वा यागुया निमन्तेत्वा घरे यागुं पायेत्वा इमानि चीवरानि येहि मथ्यं

यागु पीता, तेसं दम्मीति वदति, येहि निमन्तितेहि यागु पीता तेसंयेव पापुणाति, भत्तखज्जकादीहि निमन्तितेसु पि एसेवनयो - धका धयातल ।

थुगु खँपु अनुसार लक्ष्य तथा विभाजन यानातःपिं छपुचः व्यक्तिं जक थुगु चीवरयात निजी अधिकार्य दयेकाच्चनीगु जुया चीवरकालय् जूसां नं अकालचीवर जक जुइमाःगु जुयाच्चन ।

वर्षावासबलय् चीवरयात दान याइगुली नं थुकथं आदिस्सविधिं जाःगु विधि आवश्यक जुइगु जुयाच्चन तिति ।

थुकथं क्यनातःगु अनुसार कथिनचीवर दान याइगुली नं आदिस्सया स्वरूप व्यक्तियात लक्ष्य तथा विभाजन याना दान याःसा तिति आदिस्स मातिकाय् थ्यना कथिन लाये मजीगु जुइ । उकिं कथिन क्षेत्रय् थुगु आदिस्सयात निषेध याये मास्तिवया वजिरबुद्धि टीकालय् - दायकेनपि वस्सवासिकं विय कथिनचीवरं उद्दिस्स दिन्नं न वट्ठति धका धयातल ।

मन्त्रणा

थुकथं ग्रहण यात धाःसा २ नम्बरं क्यनातःगु कंखा अट्टकथावादलसे ३ नम्बरं क्यनातःगु टीका आचार्यवादय् वयाच्चंगु इमं शब्द इमिना शब्दत भेद मज्जेसे एकरूपता दयेक मिले ज्वनी ।

३ नम्बरं क्यनातःगु खँपुइ संघस्स पद स्पष्टीकरण

इमं कथिनचीवरं संघस्स देम धयागु खँपुइ संघस्स पदयात नं संघयात धका दानप्रतिग्राहक व्यक्तियात लक्ष्य तथा विभाजन याःगु कारणं आदिस्स मातिकाय् थ्यंगु जुया अकालचीवर जूगुलिं कथिन लाये मज्जे धका धारणा दुगु वाद छथी दयाच्चनतिति । आदिस्स जुइगु पहःयात विस्तृतं क्यनावयेधुंगु जुया गुकथं लक्ष्य तथा विभाजन प्रक्रियायात धाःगु धयागु विषय यागु सेवनयाये नितिं निमन्त्रणा याःगुलिं विज्याना सेवन याःपिं भिक्षुपिन्त जक लक्ष्य तथा विभाजन याना दान याःगु पहःयात क्यनाच्चंगु कंखा अट्टकथा खँपुद्वारा हे भिन्न वाद दुपिसं धारणा दयेकूगु अनुसार संघस्स धयागु

पद आदिस्स मातिकाय् मथ्यंगु स्पष्ट जुयाच्चंगु दु । उकिं विशेष व्यवस्था यायेमाःगु आवश्यकता मदु ।

थुगु क्षेत्रय् भिन्न वाददुपिं आचार्यपिसं कथिनचीवरं देम धका जक धया संघस्स पद मधाःसानं चीवरकाल इलय् दान याःगु चीवर सांघिक जू । संघस्स पद तयेमाःगु आवश्यक मदु धका धयातल तिति । थुगु खँ न्यंकनं फिजे मज्जे संघ कालय् दान याक्व पत्तिकं सांघिक मज्जे, उकिं -

कालेपि संघस्स वा इदं अकालचीवरन्ति पुगलस्स वा इदं तुह्यं दम्मीति आदिना नयेन दिन्नं अकालचीवरं नामाति कंखावितरणियं आगतत्ता पुगलिकम्पि होतीति विज्जायतीति धका विनयालंकार टीकां धयातल । मेगु कारण छगू नं थुकथं संघस्स पद मदयेक कथिन समय जुइमात्रं व कथिन धयागु शब्द मात्रं सांघिक जुइफइमखु । उकिं न कथिनकाल मतेन वा कथिनवचनमतेन वा सांघिकं होति धका विनयालंकार टीकां हे धयातल ।

नह्यसः - थुकथं जुल धाःसा कथिनचीवरं देम धयागु १ नम्बर महावरग अट्टकथा खँपुइ छु कारणं याना संघस्स पदयात अट्टकथाचार्य मधाःगुलय् धका न्यने योग्य जू ।

अट्टकथाचार्य संघस्स धका न्हापा धयावये धुंगु अभ्यास अप्पःगु कारणं संघस्स पदयात मधाःसानं संघस्स धयागु सम्प्रदान पद स्पष्ट जुयाच्चंगुयात (आधार) याना मधाःगु जुयाच्चन धका सीकेमाली । उकिं विनयालंकार टीकाय् हे -

अथ च पन पुब्बे कतपरिचयत्ता संघस्साति अवुत्तेपि सम्पदानं पाकटन्ति कत्त्वा अवुत्तं सियाति धका धाःगु जुल ।

थुकथं संघस्स पदयात अट्टकथाचार्य मधाःसानं सम्पदान पद स्पष्ट जुयाच्चंगु कारणं इदं संघस्स कथिन दुस्सं उप्पन्नं धयागु कर्मवाचा अनुरूप संघस्स पद तये योग्य जू धयागु विनयालंकार टीकाचार्यया कथन अनुसार इमं कथिनचीवरं संघस्स देम धयागु आचार्यवाद परम्परागत दानवचनयात लुमंका तये बहःजुगु जुल । थुगु खँपु अनुसार १ नम्बर, २ नम्बर ३ नम्बर स्वंगुलिं खँपुइ संघस्स शब्द

दुध्याः दुमध्याः दोषारोपण याये बहःमजुल । स्वंगुलिं समन्वय जुइधुंकल । **संघस्स** शब्द दुध्यानाच्चनिगुली भन जक परि पूर्ण जुइगु हे जक दयाच्वन धका चायेके बहःजू ।

इति इमासं अट्टन्नं मातिकापदानं वसेन यं अकाललक्खणेन पटिलद्धं, तं सन्धाय अकालचीवरं उप्पज्जेय्याति वुत्तं ।

शब्दार्थ

इति = ख्व धया वये धुंगु वचन क्रमद्वारा; **अट्टन्नं** = च्यागु; **इमासं मातिका पदानं** = थुपिं मातिका पदतयगु; **वसेन** = हिसाबं; **यं** = गुगु चीवरयात; **अकाललक्खणेन** = अकालचीवर लक्षणद्वारा; **पटिलद्धं** = उपलब्ध जू; **तं** = अकालचीवर लक्षणद्वारा उपलब्ध जूगु उगु चीवरयात; **सन्धाय** = लक्ष्यतया; **अकालचीवरं उप्पज्जेय्याति** = अकालचीवर उत्पन्न जुइमाल धका; **वुत्तं** = धायेमाःगु जुल ।

थुगु निमगन वाक्यया अभिप्राय ला - ढगू मातिका पदतयगु हिसाबं गुगु चीवर उपलब्ध जुल (**संघस्स देति**

धका धया दान याःगु कारणं संघं गुगु चीवर प्राप्त यात) धका थुलि मात्र मधाःसे अकालचीवरलक्खणेन धका प्राप्तजूगु प्रक्रिया प्राप्तजूगु विधि सहित धाःगु कारणं मातिका ढगू मध्यय् छगू छगूद्वारा प्राप्त जुइमात्रं अकालचीवर मज्जनि । अकालचीवर लक्षण अनुसारं प्राप्त जूसा तिन अकालचीवर जुइगु जुयाच्वन धका जक चायेकेमा ।

सुभावा

थुजोगु अकालचीवरद्वारा नं कथिन लाये बहःजू मजू परीक्षण यायेमाःगु आवश्यकता मद्दु । परीक्षण यायेमास्तिवल धाःसा ततिय कथिन शिक्षापदय् वयाच्वंगु अनुसारं छगू तथ्य नक्कलिगु अकालचीवर जुया चीवरस्कन्धय् वयाच्वंगु अनुसारं नामाकरण जुइगु प्रक्रिया नामाकरण विधि निरीक्षण यायेमाःगु छगू तथ्य थुगु निगू तथ्यद्वारा जक परीक्षण याये ल्वःजू । परीक्षण याये मत्वःगु तथ्यद्वारा परीक्षण यायेगु जुल धाःसा पाःगु छथाय् लाःगु छथाय्थें जूवनी ।

कथिनचीवर दान याइगु प्रक्रिया

१. कथिन उत्पत्ति विषय

कोशल जुजुया किजा जुयाच्वंपिं स्वीम्ह भद्रवर्गी भिक्षुपिन्त विषय याना कथिन उत्पन्न जुयावःगु जुयाच्वन ।

२. कथिन क्षेत्र

कथिनस्स अट्टारमासो जानितब्बोति वस्सानस्स पच्छिमो मासो जानितब्बो थुगु पाली वयाच्वंगु अनुसार वर्षामासया अन्त अन्तिम लच्छि (आशिवन कृष्णपक्ष पारुनिसें शुरुयाना कार्तिक पुन्हीतक लच्छि) कथिन क्षेत्र धाइ ।

[कथिन लायेबहःगु महीना थ्व लच्छिजक खः धका धायेत्यंगु खः ।]

३. कथिन दाता

येनकेनचि देवेन वा मनुस्सेन वा पञ्चनं सहधम्मिकानं अब्बतरेन दिन्नं वट्ठति थुगु अर्थकथाय् वयाच्वंगु अनुसार देवब्रह्मा थजु मनू थजु भिक्षु थजु भिक्षुणी थजु शिक्षमाण थजु श्रामणेरे थजु श्रामणेरी थजु कथिन दाता जुइ बहःजू ।

४. कथिनचीवर दान प्रक्रिया

कथिनचीवरं देम धका अट्टकथालय् (कथिनचीवर दान यानाच्वना धका धया) कथिनचीवर दान यायेगु प्रक्रिया विधि क्यनातल । थुगु दान प्रक्रिया विधिलय् सुयात दान याःगुलय्, संघयात दान याःगु ला, गणयात दान याःगु ला, व्यक्तियात दान याःगु ला, धयागु प्रश्न व्वलना वये यनि । थुगु प्रश्नयात खना सियाबिज्याःम्ह विनयालंकार टीकाचार्य [संघस्स कथिन दुस्सं उप्पन्नं] धयागु पालियात आधार याना संघयात जक दान यायेमा धयागुथें जाःगु अभिप्राय खने दयेकवःगु जुया **इमं कथिनचीवरं संघस्स देम** धका संघयात जक दान याये बहःजू धयागु विषय **संघस्स** धका दान प्रतिग्राहक दा- धातुया सम्प्रदान पद तथा क्यनाबिज्यात । संघं दान काये धुंका कथिनचीवरयात गुकथं

यायेमालितिनिलय् धयागु न्त्यसः व्वलनावल धाःसा संघं थःगु अधिनय् दुगु कथिनचीवरयात ज्ञप्तिद्वितीयकर्मवाचाद्वारा कथिन लायेबहःजूम्ह व्यक्तियात (आयुष्मान् तिष्ययात) वियाच्वना धका धया बीमा धयागु लिसः छगू खने दयेक वल । थुगु ज्ञप्तिकर्मवाचालय् नं संघया कथिन जुयाच्वंगु विषय स्पष्टरूपं वयाच्वंगु दु ।

सारांश

पालिलय् कथिनचीवर दान याइगु प्रक्रिया तप्यं क्यनामतः । अट्टकथालय् **कथिनचीवरं देम** धका धया दान यायेगु प्रक्रिया क्यनातल । विनयालंकार टीकालय् **इमं कथिनचीवरं संघस्स देम** धका दा-धातुया सम्प्रदान दान प्रतिग्राहक [संघस्स] शब्दयात तथा अभिप्राय पूर्वक धया दान यायेगु प्रक्रिया क्यनातल धका चायेकेमा ।

टिप्पणी

विनयालंकार टीकाय् वयाच्वंगु अनुसारं धया दान याइगु चीवरद्वारा कथिन लाल धाःसा दोष मदु । संघया कथिनचीवर धका धयातःगु पालिलसे नं अनुकूल जूगु कारणं नं तःसकं योग्य जू धका धारणा दयेका विहार विहार पत्तिकं धइथें हे थुगु दान यायेगु विधिद्वारा लाया वयाच्वंगु आःतकं थ्यनाच्वने धुंकूगु जुयाच्वन । आःतिनि [संघस्स शब्द समावेश जुयावया अकालचीवर जूगु कारणं कथिन लाये मज्जूगुथें जाःगु खँ लुयावल । न्हापान्हापायापिं महास्थविरपिं स्वया पुलावंक चिन्तना यायेगु बाँला जू धका सम्मति बी ल्वःजू ।]

[अकालचीवरलिसे सम्बन्ध तथा कथिन लाये ज्यू मज्जू परीक्षण याये माःगु आवश्यकता मदुगु विषय न्त्यवः च्वयावये धुन ।]

५. कथिन लायेबहःम्ह व्यक्ति

अट्ठहि अंगेहि सम्मन्नागतो पुगगलो भब्बो कथिनं अत्थरित्तुं थुगु पालिलय् वयाच्वंगु अनुसार पूर्वकरणयात

सिद्धिगु आदि ढगू अंगं सम्पन्नम्ह व्यक्तिं कथिन लाये बहःजू ।

६. कथिनचीवर बीगु पहः ज्ञप्ति

कथिनचीवर बीपिं कम्तिनि प्यम्हसिनं कथिनचीवर ग्रहण याना काइम्ह छम्हसित बीमा ।

बीगु पहः ज्ञप्ति

सुणातु मे भन्ते संघो, इदं संघस्स कथिनचीवरं उप्पन्नं । यदि संघस्स पत्तकल्लं संघो इमं कथिनचीवरं तिस्सस्स भिक्खुनो ददेय्य, कथिनं अत्थरित्तुं; एसा जत्ति । सुणातु मे ... सो भासेय्य । दिन्नं इदं संघेन कथिनचीवरं । एवमेतं धारयामि ।

७. कथिन लायेगु पहः

कार्यक्रम कर्मवाचाद्वारा वीधुंकूगु चीवरयात कप्पविन्दू चिं तयेमा; अनलिपा कथिन लायेतिनिगु चीवर संघाटी जुल धाःसा नामं अधिष्ठान यानातःगु संघाटीयात अधिष्ठान क्वकायेमा; अधिष्ठान यानातःगु चीवर मन्त धाःसा

क्वकाये माःगु आवश्यकता मदु । अनलिपा कथिन लाइगु चीवरयात अधिष्ठान याये धुंका इमाय संघाटिया कथिनं अत्थरामि धका कथिन लायेगु खः(उत्तरासंग, अन्तरवासक छगू मखु छगूद्वारा लायेगुली नं समान विधि धका सीकी ।) अनलिपा उपचार सीमाय् दुने दुपिं वर्षावास पूर्वापिं संघपिं दत धाःसा उपिं संघपिन्थाय् वना अत्थतं भन्ते आदिद्वारा अनुमोदन यायेनिर्तिं प्रेरणा बीमा । सीमाय् दुने दुपिं न्हापांगु वर्षावास दनावःपिं संघपिसं अत्थतं भन्ते आदिद्वारा वचन प्रकट याना अनुमोदन यायेमा ।

८. कथिन आनिशंस

अत्थतकथिनानं वो भिक्खवे पञ्चानिसंसा कप्पिस्सन्ति पाली वयाच्चंगु अनुसारं अनामन्त आदि न्यागू कथिन आनिशंसत जुयाच्चन । प्रेरणा ब्यूम्ह भिक्षुलिसे अनुमोदन याःपिं भिक्षुपिन्त थुगु आनिशंस न्यागू प्राप्त जुइगु जुयाच्चन ।

कथिन विषयक कथावस्तु

१) भद्रवर्गीय वर्तमान कथावस्तु

थुगु कथिन धयागु सुयात कारण याना अनुमति वियाविज्या:गुलय् ?

भद्रवर्गीय दाजुकिजा ३०म्ह राजकुमारपिन्त कारण याना अनुमति वियाविज्या:गु ख: ।

भद्रवर्गीयपिं भिक्षु जूगु विषय

उपिं राजकुमारपिं भिक्षु जूगु विषय ला - भगवान् बुद्ध बुद्ध जुया विज्याना छगू वर्षावास दुगु इलय् वाराणसी राष्ट्र उरुवेल वनपाखे याकचा विज्याना च्चंबले घना जंगलया दुने सिमा छमाया क्वय् विश्राम याना विज्यानाच्वन । अबले ३०म्ह भिंगु चित्त वाँला:गु रूप दक्व पुच:चिनाचर्वापिं भद्रवर्गी धका प्रख्यातपिं राजकुमारपिं म्हीतिं म्हीतिं श्रीमतीपिं सहित उगु घन जंगलय् चा:हिला जुयाच्वंगु जुल । छम्ह राजकुमारं व्वना ह:म्ह छम्ह नगरशोभिनी राजकुमारपिं प्रमाद जुयाच्वंबले बहुमूल्य वंगु आभरणतय्त ज्वना विस्युं वंगु जुयाच्वन । राजकुमारपिसं उम्ह मिसायात उखे थुखे माला जुयाच्वंबले

उगु घन जंगलय् भगवान् बुद्ध ध्व:दुया “भन्ते भगवन्, मिसा छम्हसित खना विज्या:ला ?” धका न्यन । “राजकुमारपिं, छिमि निंतिं व मिसालिसे छु गुजागु कारणत दयाच्वनलय् ?” धका न्यना विज्या:सेलि “भन्ते भगवन्, उम्ह मिसां बहुमूल्य सामाग्रीतय्त ज्वना विस्युंवन, उम्ह खुनी मिसायात उखें थुखें मामां थुगु घना जंगलय् थ्यंक वयागु ख: ।” धका धाल । “राजकुमारपिं, जिं धाये त्यनागु खँयात गुकथं भा:पियाच्वना ? सुं छम्ह मिसायात मालेगु, थ:त थ:म्ह मालेगु कथं मालेगु निधी दु, इपिं निधी मध्यय् छिमि निंतिं गुगु मालेगु भिं जुइलय् ?” धका न्यना विज्या:सेलि “भन्ते भगवन्, जिमि निंतिं थ:त थ:म्हं मालेगु हे भिं जू” धका विन्ति यात । “राजकुमारपिं, अथे ख:सा फयेतु, धर्म खँ कने” धका आज्ञा जुया विज्यात ।

भद्रवर्गी राजकुमारपिं नं “ज्यू हवस् भन्ते” धका स्वीकार याना भगवान् बुद्धयात अभिवादन याना फयेतुत । भगवान् बुद्धं भद्रवर्गी राजकुमारपिन्त दान सम्बन्धी खँ, शील सम्बन्धी खँ, स्वर्ग सम्बन्धी खँ, कामगुणतय्गु दोष दुर्गुण, कामगुणतय्गु हीनभाव, कामगुणतय्गु दाह व

सास्ति, नैष्कर्म्यया प्रतिफलत क्रमशः कनाविज्यात । चित्त नाइसेच्वंगु इलय् प्यंगू सत्ययात उद्धरण याना कनाविज्यात । राजकुमारपि उगु थासय् हे गुलिं श्रोतापन्न, गुलिं सकृदागामी, गुलिं अनागामी फलय् प्रतिस्थित जुया भिक्षुभावयात प्रार्थना याःगुलिं एहि भिक्खु धका सम्बोधन याना विज्यात ।

[अर्थकथाय् उषिं राजकुमारपिं तुण्डिल जातकय् ३०म्ह अयलागुलुत जुयाच्वंबले बोधिसत्त्व सूकरराजया उपदेश न्यने दया पञ्चशील धारण याना वये नं । थ्व इमि न्हापायागु कुशलकर्म खः धका धयातल । थ्व विनय महावर्ग महास्कन्धकय् वःगु कथावस्तु खः । कथिनस्कन्धकय् ला कोशल जुजु लिसे अबु छम्ह माँ थी थी कोशलया उत्तरीय क्षेत्र पावेय्यक अञ्चलय्चनीपिं ३०म्ह राजकुमारपिं धका दुखं कथं धयातल ।]

भिक्षुपिं अजुचाःगु भद्रवर्गीय कथावस्तु

धर्मपद अर्थकथा, ५- बालवर्ग, ६- तिसमत्तपावेय्यकवत्युलय् थुपिं ३०म्ह भिक्षुपिं अजुचायापुगु विषययात कने । मुहुत्तमपिं चे विञ्जू - आदि देशनायात भगवान् बुद्धं श्रावस्ती जेतवनारामय् विहार याना विज्यानाच्वंबले ३०म्ह पावेय्यक भिक्षुपिन्त विषय याना कनाविज्यात । भगवान् बुद्धं मिसायात मालाजूपिं उषिं भद्रवर्गी राजकुमारपिन्त कपाय् वनय् दरकसिबे न्हापां उपदेश वियाविज्याःगु खः । अबले दक्वं एहि भिक्खु रूपय् भिक्षु जुया १३गू धुताङ्गतय् धारण याना आचरण याःगु

जुयाच्वन । आपालं समय लिपा भगवान् बुद्धयाथाय् उपसंक्रमण याना अनमतग देशना न्यने दया उगु हे थासय् अरहन्त जूगु जुयाच्वन । मेपिं भिक्षुपिसं “थुपिं पावेय्यक अञ्चल निवासी भिक्षुपिसं ला धर्मयात द्रुतगतिं साक्षात्कार याना सिइकल, अजुचायापुसे च्वं बा !” धका प्रशंसा खँ धयाच्वन । भगवान् बुद्धं उगु खँ न्यने दया “प्रियपुत्रपिं, आः जक मखुनि, न्हापा न्हापा नं थुपिं ३०म्ह व्यक्तिपिसं तुण्डिल जातकय् अयलागुलुत जुयाच्वंबले महातुण्डिल सूकरराजया धर्मदेशना न्यने दुगु इलय् नं द्रुतगतिं उपदेश न्यना द्रुतगतिं धर्म सिया

पञ्चशील धारण व पालन यायेनपिं जुयावये धुंकल । उगु प्रबलगु प्रत्यय उपनिश्रयया कारणं हे आः फयेतुना मदिनिवं अरहन्त जूगु खः” धका आज्ञा जुया विज्याना थुगु देशना कना विज्यात ।

मुहुत्तमपिं चे विञ्जू, पण्डितं पयिरूपासति ।

खिप्पं धम्मं विजानाति, जिह्वा सूपरसं यथा ॥

भिक्खवे = प्रियपुत्र भिक्षुपिं; विञ्जू = प्रज्ञावानम्ह विज्ञपुरुष; मुहुत्तमपिं = छुं क्षण मात्र जक जूसां नं; पण्डितं = पण्डितयात; चे पयिरूपासति = यदि सत्संगत याःगु थजु; जिह्वा = म्येचं; सूपरसं = तरकारीयागु रसयात; खिप्पं = याकन याकनं; विजानाति यथा = सिइगुथें; खिप्पमेव = याकन याकनं हे; धम्मं = धर्मयात; विजानाति = सिइगु खः ।

अभिप्राय ला - प्रकृतिज्ञानद्वारा सया सिया दक्षता दुम्ह विज्ञ पुरुषं मेम्ह पण्डितयाथाय् छुं क्षण मात्र जक सत्संगत याइगु जूसां उम्ह पण्डितयाथाय् अध्ययन यायेगु न्यने कने यायेगु कथं द्रुतगतिं परियत्तिधर्म सिइके फु, अनं ल्यु कर्मस्थान धर्म कंके विया प्रतिपत्ति कार्य उद्योग याना यकिबले बाँलाःगु जिह्वाप्रसाद दुम्ह पुरुषं चाकु पाउँ आदि थी थी रसयात म्येच्वकाय् तये मात्रं सिइके फइगुथें प्रकृतिज्ञान दुम्ह पुरुषं द्रुतगतिं हे लोकुत्तरधर्मयात नं प्रतिवेध याना सिइके फु धयागु खः । देशनाया अन्तय आपालं भिक्षुपिं नं अरहन्त जुयावन ।

२) भद्रवर्गीय अतीत कथावस्तु

तुण्डिल जातक

तुण्डिल जातकयात कने । उगु जातक खुगूगु निपात जातक अर्थकथा, २ - सूचिवर्ग, स्वंगूगु जातक खः ।

नव छन्नके- आदि गाथाद्वारा छायेपियातःगु थुगु जातकयात

भगवान् बुद्ध जेतवनारामय् विज्यानाच्चंगु इलय् सीगु भय खना ग्याये यःम्ह छम्ह भिक्षुयात कारण याना कनाविज्याःगु खः । उम्ह भिक्षु श्रावस्तीवासी खः । सीगु भय खःना तःसकं ग्याये यःम्ह खः । भति भति सिमा कच्चा सने मात्रं कथि तुतां गोतुले मात्रं पशुपन्छी तिरश्चीनतयगु सः ताये मात्रं वथेंजाःगु छगू छगू सः ताये मात्रं सीगु भयं थारान्हुइ यःम्ह जुयाच्वन । प्वाथय् दुने सूवंगुथें च्वंक हे खाना थारान्हुइ यःम्ह जुयाच्वन । भिक्षुपिसं धर्मसभाय् “आवुसपिं, फलानाम्ह भिक्षु छुं भति सः ताये मात्रं हे चिल्लाय्दना विस्युंवने यः । थुपिं सत्त्वपिनि निंतिं सीगु नित्य खः,

म्वानाच्वनेगु नित्य मखु, उचित कथं चिन्तन मनन याये ल्वःजू मखुला ?” धका धाल । भगवान् बुद्ध विज्याना उम्ह भिक्षुयात सतके विया “प्रियपुत्र भिक्षु, छ सीगु भय खना तःसकं ग्याये यः धाःगु धात्थें खःला ?” धका न्यना विज्यात । “खः भगवन् शास्ता ” धका स्वीकार यायेवं “आः जक मखुनि न्हापा न्हापा नं थुम्ह भिक्षु सीगु भय खना तःसकं ग्याये यःम्ह जुल” धका आज्ञा जुया अतीत खँ हयाविज्यात ।

न्हापा न्हापायागु इलय् वाराणसी राष्ट्रय् ब्रह्मदत्त जुजुं राज्य याना च्वंबले बोधिसत्त्व माफाँया गर्भय् प्रतिसन्धि च्वंच्वन । माफाँनं मचापिं फाँत निम्हसित जन्म विया उपिं फाचात लिसे छगू गालय्च्वनेगु यानाच्वन । वाराणसीया गाँया ध्वाखाय् च्वनिम्ह बुढि छम्ह पँयागु ख्यलं पँ ज्वना ध्वाक् ध्वाक् तुतांमं चुया थ्यंकवःबले माफाँ तुतां सः ताया ग्याना मचापिं फांतयत तोता विस्युंवन । बुढि अजिं मचापिं फाँत खँबले काय्पिं धयागु संज्ञां ज्वनावना छँ लहिनातल । तःधिम्हसित महातुण्डिल, चीधिम्हसित चूलतुण्डिल धका नां छुनातल । ध्यवा विया न्यावसां नं थः हे काय्पिं समानं मि मच्छसे माया याना लहिनातल ।

छन्हु उत्सव माने याःगु इलय् अय्लागुलुतय्सं अय् लालिसें त्वनेया निंतिं लाया लागी बुढि अजियाथाय् यक्व ध्यवा पुला विभिन्न प्रकारं खँ ल्हाना न्या वल । जिमि काय्पिं जुया जिं मि फइमखु धका प्रतिरोध याःगुलिं बुढि अजियात ह्ययेका ह्ययेका अय्ला त्वंकल । अबले तिनि ध्यवा स्वीकार याना अय् ल्याय्म्हत, चीधिम्ह फाँयात यकि धका धाल । अय्लागुलुतय्सं ज्वनावःगु बाँलाःगु जा नं

फातयगु नसा थलय् तया लिक्कच्वना “जि चीधिम्ह काय् चूलतुण्डिल, वा थन वा” धका सः विल । ३०म्ह अय् लागुलुत नं म्हतिं म्हतिं जाल ज्वना लिक्क च्वंच्वन । बुढिम्ह अजियागु सःतु सः महातुण्डिलं तायेवं “थुलिमछि ई फुनावन नं मामं चूलतुण्डिलयात सः बिइ मनं, जित हे जक न्हापां सःतेगु बानि दयाच्वन, थौं ला अवश्यमेव नं जिमित भयं ध्वःदुइक वइत्यन” धका स्युगु विचाः लुया वया “जिम्ह किजा चूलतुण्डिल, मामं छन्त जक सःताच्वन । वना सिइक हुँ” धका धन्दा जुइका न्यंकल । चूलतुण्डिल नं भारपात छगुलिं पिहाँ वसेलिं नसा थलया लिक्क इपिं मनूत च्वनाच्चंगु पहःत खनेसाथं “जिगु निंतिं थौं भय ध्वःदुइ त्यन” धका ग्याना थारान्हुया दाजुम्हसिथाय् लिहाँ वया थरथर खाका भुलुसुलु दंका थःम्हं ध्वदुइका वयागु विषययात थुगु गाथाद्वारा विचरां कन -

[पाली नवछन्नके दोषी दिद्यते आदि धका ताताहाकगु गाथात दयाच्वन । ब्वने अःपुकेया निंतिं चिचिहाकगु गाथात व्यवस्था यानातया ।]

नवकं दिव्यते दोणी, सुवानीपि ठिता तहिं ।
बहुका पासपाणी च, न मे रुचति भुञ्जितुं ॥

तात = अयं दाजु; दोणी = नसा थल; नवकं = न्हू धा: याना; दिव्यते = बिइगु यानातल; सुवानीपि = मां नं; तहिं = उकिया लिक्क; ठिता = च्वनाच्वन; बहुका = आपालं; पासपाणी च = जाल ज्वनाच्वपिं मनूत नं; ठिता = च्वनाच्वन; इदं = थुगु साइखासेच्वंगु जायागु नसायात; भुञ्जितुं = नये निंति; मे = जित; न रुचति = य: मज्जु ।

“अयं दाजु, न्हापा न्हापा भीत च्चक्रियागु यागु क्वपुंगु जा जक बिइगु ख: । थौं ला बाँला:गु जा बाँला:गु तरकारी जायेक तथा वियाच्वन । बुढिह मां अय्लाखँ काना थरथर खाका लिक्कच्वनाच्वंगु जक मखु म्हतिं म्हतिं जाल ज्वना ३०म्ह ति मनूतयगु पुच: नं दयाच्वन । थुपिं मनूत च्वनाच्वंगु पह: नं ग्यानापुसे थारान्हुये बह: जुयाच्वन । थुगु जा नयेया निंतिं किजा जुयाच्वनाम्ह जिगु चित्त सिच्युसे मच्वं । शोकग्रस्त जुयाच्वन ।” धका ग्याना थारान्हुइका थर थर खाखां धयाच्वन । महातुण्डिलं उगु खँ तासेलिं शोक सन्तप्त जुयाच्वंसा नं छलेयाना बिस्सुं वने निंतिं सम्भावना मदुगुलिं “अयं किजा चूलतुण्डिल, बुढिह मां भीत नके त्वंके यानात:गु लक्ष्य ला थौं क्वचाले धुंकल, सत्पुरुष धर्मयात व: कायेमा:गु ई जुइधुंकल, धन्दा सुर्ता कायेगुलिं लाभ मदु” धका धया तथागत बुद्धपिनिगु शोभाद्वारा मधुर स्वरं थुकथं धर्म खँ कन ।

तसितो इच्छसे लेणं, अताणो क्व गमिस्ससि ।
अप्पोसुक्को तुवं भुञ्ज, मंसत्थाय हि पोसिता ॥

कनिट्टु = किजा चूलतुण्डिल; तसितो = सीगु भयं त्रास चाया; लेणं = लिधंसा; इच्छसे = इच्छा यानाच्वना ला ? अताणो = गन नं लिधंसा मदये धुंकल; क्व = छु गुजागु थासय; गमिस्ससि = वने फइ तिनिलय ? तुवं = छं; अप्पोसुक्को = निर्धक्क जुया; भुञ्ज = नयेमा:गु न; हि = प्रेरणा बिइमा:गु कारण ला; मयं = भीपिं; मंसत्थाय = लाया निंतिं; पोसिता = पालनपोषण याना तपिं फाँत छज्व: जुयाच्वन ।

महातुण्डिल सूकरराजं भिगू पारमितातयत् प्रत्यवेक्षण याना मैत्री पारमितायात न्त्यचिका किजायात

उपदेश ब्यूगु स: भिंनिगु योजन विस्तृतगु वाराणसी राष्ट्र छगुलिं फइलेजुवन । धर्म स: ताजक तायेवं जुजुपिं युवराजपिनिसें कया वाराणसी राष्ट्रवासीपिं जम्मा जुया थ्यंकवल, वयेमफुपिं व्यक्तपिसं नं छँच्वना हे उपदेशयात न्हायपं विया न्यनाच्वंचन । राजपुरुषपिसं भारपात सफासुधार याना जमीन माथं वंका फी लाया वियाच्वन । अय्लागुलुतयसं नं अय्लाखँ का:गु तना वना जाल वांच्छ वया उपदेश न्यनाच्वन । बुढि अजिया नं अय्लाखँ का:गु तना वन । बोधिसत्त्व सूकरराजं मनूतयगु हूलया दथुइ चूलतुण्डिलयात हानं उपदेश ब्यूगु गथं धा:सा - “जिम्ह किजा, सीगु भयं ग्याना लिधंसा मा:सा नं लिधंसा मदु, बुढिह माँ न्हापा न्हापा भी लिधंसा जुयावये धुंकल, आ:ला भीत च्यूता मकासे वांच्छवये धुंकल, बिस्सुं वनेत नं होता मखं, सीगु भय खना ग्याना लिधंसा कायेवह:गु विधि छथी जक दयाच्वन” धका थुगु गाथा धाल -

सचे तससि मच्चुम्हा, गन्त्वा निक्कट्टमोदकं ।
पवाहित्वा सेदमलं, गणहेय्यासि विलेपनं ॥

कनिट्टु = किजा चूलतुण्डिल; मच्चुम्हा = सी खना; सचे तससि = यदि त्रास चा:सा; निक्कट्टमोदकं = भ्यातना मदुगु पुखुली; गन्त्वा = वना; सेदमलं = फोहरगु च:ति; पवाहित्वा = चुइके छवया; विलेपनं = सुगन्ध तना मवनिगु भिंगु श्रीखण्ड; गणहेय्यासि = कया बुइमाल ।

चूलतुण्डिलं थ्व खँ ताया “जिमि दाजुं थथे धयाच्वने धुंकल, जिपिं फाँ जाति धयापिसं पुखुली कुहाँ वना खिति तुइकेगु, श्रीखण्ड बुलेगु गुगु इलय नं यायेगु रीतिरिवाज मदु, छु गुजागु अभिप्राययात लक्ष्य तथा रीतिरिवाज विपरीतगु खँ धयाच्वंगुलय ?” धका हानं न्यन ।

किं नु सन्धाय वदेसि, किंसु निक्कट्टमोदकं ।
किंसु सेदमलं तात, किंसु होति विलेपनं ?

तात = हे दाजु, किं = छु गुजागु अभिप्राययात; सन्धाय = लक्ष्य तथा; वदेसि नु = धयाच्वनागुलय ? निक्कट्टमोदकं = भ्यातना मदुगु पुखू धयागु; किंसु = छु ख:लय ? सेदमलं = फोहरगु च:ति धयागु; किंसु = छु ख:लय ? विलेपनं = भिंगु श्रीखण्ड धयागु; किंसु होति = छु जुयाच्वनलय ?

बोधिसत्त्व सूकरराजं उगु खँ तासेलि “जिम्ह किजा, न्हाय्पं बिया न्यं” धका धया सर्वज्ञ बुद्धपिनिगु शोभाद्वारा न्ह्यसःया लिसः धर्म खँ कना यंकल ।

**धम्मो निक्कहमोदकं, पापं सेदमलं भवे ।
विलेपनं सीलं होति, एवं जानाहि तं तुवं ॥**

कनिट्ट = किजा चूलतुण्डिल; **धम्मो** = शील सुचरित्र बोधिपक्षिय अमृतधर्म; **निक्कहमोदकं** = फोहरगु क्लेश रहित जुया निर्मल जूगु कारणं भ्यातना मदुगु पुखू धाइगु खः; **पापं** = चानं न्हिनं जम्मा जुयाच्चनिगु मभिंंगु पाप; **सेदमलं** = शरीरय् जम्मा जुइगु फोहरगु चःति; **भवे** = जुइगु खः; **सीलं** = पञ्चशील, दशशील आपालं आचरणीय परिशुद्ध जुइकिगु चतुपारिशुद्धिशील; **विलेपनं** = सुगन्ध तनि मखुगु भिंंगु श्रीखण्ड; **होति** = जुयाच्चन; **एवं** = थुकथं; **तं** = उगु अभिप्राययात; **तुवं** = किजा छ चूलतुण्डिल; **जानाहि** = सिइका का ।

दकसिबे उत्तमगु विधिकथं निर्वाणधर्म हे जरा ब्याधि मरण प्रतिसन्धि आदि भय मदुगु बिल्कुल भ्यातना मदुगु पुखू धाइ । सीगुलिं मुक्त जुइ यः खः धयागु जूसा निर्वाण थ्यनिगु कारण आचरणयात आचरण यायेमानि धका उपनिश्रयप्रत्यय शक्तिद्वारा उपदेश बियाचवंगु जुयाच्चन । राग दोष आदि मभिंंगु अकुशलधर्म धाक्व शरीरयात बः कया लुयावइगु फोहरगु चःति समान खः; उपिं मभिंतयत् सुचुसे च्वनिकथं सफासुघर यायेमा । चम्पा चमेली श्रीखण्ड आदि सुगन्धत फसं ह्वाःथाय् जक बास वया फसं मह्वाःथाय् बास मवः । पञ्चशील अष्टशील दशशील आदि शील सुगन्धत ला न्ह्यागु इलय् नं बास वया बास तना वनीगु ई मदु, फसं ह्वाःथाय् फसं मह्वाःथाय् जक मखु च्वय् क्वय् लोकधातु छगुलिं फिजेजुया सुगन्ध बास वयाच्चनिगु जुयाच्चन । [थ्व मुख्य धायेत्यंगु अभिप्राय खः] थुगु रूपं शील सुगन्ध स्यना तना मवन धाःसा सीगु भय खःना ग्यायेमाःगु मदु । निर्भय जुया साहस दयेका पराक्रम याये फयेकेमाः धका धर्म उपदेश कंगु जुयाच्चन ।

**नन्दन्ति पाणाघाती पि, न च नन्दन्ति मच्चुनो ।
मा सोचि तात मोदन्ता, आयुं जहन्ति मादिसा ॥**

तात = किजा चूलतुण्डिल; **पाणाघाती** = मेपिनि

प्राण घात यायेगु बानिदुपिं व्यक्तपिं; **नन्दन्ति** = खुशी प्रसन्न जुया न्ह्याइपु ताइगु जुयाच्चन; **अपि** = उकथं न्ह्याइपु ताःसानं; **मच्चुनो** = थः स्वयं सी त्यनिगु भययात; **न च नन्दन्ति** = लिधंसा मदयेका स्यंगु आचरणया कारणं न्ह्याइपु तायेमफु; **तात** = अय् किजा; **मा सोचि** = शोक यायेमते; **मादिसा** = आचरण शील परिपूर्ण जुया निर्मल जुयाच्चपिं भ्नीपिंथे जाःपिं व्यक्तपिसं लयल्य् ताया न्ह्याइपु ताया चित्त बुलु मजुइकुसे; **आयुं** = प्राण; **जहन्ति** = त्याग याइगु जुयाच्चन ।

“किजा चूलतुण्डिल, प्रज्ञाज्ञान हीनपिं मनूत कलाः काय् म्हाय् सहित रमभ्रम याना नये त्वने याये मास्ते वया कतपिनि ज्यान घात याना लयल्य् ताया आश्वस्त जुया न्ह्याइपु तायेका च्वनिगु खः, मेपिनि ज्यान हत्या याइम्ह व्यक्तिं अपाय दुर्गति आदि आपालं दुःख भोगेयानाच्चनेमाः, कमसेकम मनू जूवःसानं अत्यायु कुरूप व रोघाः जुयाच्चने मालिगु खः, मभिंंगु धयागु प्रतिफल मब्यूतल्ले च्वय् च्वय् धायेवहः जुया प्रतिफल बिल कि करुणा चायापुसे च्वनिगु खः, मभिंंगु दुष्कर्म याइम्ह व्यक्तिया जीवन उत्पन्न जूज्थासय् थःम्ह शत्रु समान जुयाच्चनिगु खः, मभिंंगु दुष्कर्म याये छाल कि बाह्य शत्रु मदया आन्तरिक शत्रुया नितिं शोकग्रस्त जुइकाच्चनेमालिगु खः, बाह्य शत्रु छगू जन्मया नितिं खःसा आन्तरिक शत्रु संसार छगुलिंया नितिं खः, बाह्य शत्रु न्येकू पपु न्हियं बुइकेगु सामर्थ्य मदु । उकथं मस्यूगु कारणं याना मेपिनि ज्यान हत्या याना मूर्खत लयताया च्वनिगु खः । सीगु भय थ्यंक वइगु इलय् सिंहाराज हस्तिाराज अश्वराजपिं ला सत्कायदृष्टि अत्यन्त प्रबल जुया तःसकं हारां जुइगुया कारणं मग्थाः, सम्यक्सम्बुद्ध अरहन्तपिं ला सत्कायदृष्टि मदइगु कारणं मग्थाः, ल्यं दुपिं व्यक्तपिं मग्थाः धाइपिं मदु ।” “किजा चूलतुण्डिल, वास्तविक कथं थः हे दुने शीलादिगुण मन्त धायेवं महा अपायभय सतिना च्वनिगु खः । अथे जुया सीगु भय खना ग्यायेत्वःजू । भ्नीके शीलाचरण परिपूर्ण जुया भिंंगु कर्म दयाचवंगु दु । उकिं भ्नीपिंथे जाःपिं व्यक्तपिं देव सुख आदि आपालं आपालं भिंंगु प्रतिफलत प्राप्त जुइपिं जुया ग्यायेगु त्रास चायेगु आवश्यकता मदु । निर्भिक रूपं न्ह्याइपु तातां प्राण त्याग यायेफुपिं जुयेमा” धका बोधिसत्त्व सूकरराजं बुद्ध तथागतपिनिगु शोभाद्वारा यइपुसेच्वंक धर्म

उपदेश खँ कंगु जुयाचन । आपालं आपालं जनसमूहपिसं हर्ष प्रसन्न पूर्वक बोहलय धाप बिया चंचन । फ्यत्ता तपुलि दलद्वः आकाशय हतिना हर्ष बढाई यानाचन । हर्षनाद शब्द आकाशय मन्थयनि कथं गुन्जायमान जुयाचन । वाराणसी अधिपति महाराज ब्रह्मदत्तं बोधिसत्त्वयात राज ऐश्वर्य सम्पत्तिद्वारा पूजा यानाचन । बुढि अजियात श्रीसम्पत्ति यश परिवार ब्यूगु जुयाचन । फाँत निम्हसित कयायंका श्रीखण्ड लखं मोल्हुइके ब्यूगु, नस्वाःगु श्रीखण्डं बुइके ब्यूगु गपतय गपतय माणिकरत्न कोखायेके वीगु याना राजदरवार थ्यंके बुया यंका काय्यागु थासय तया आपालं यश परिवारद्वारा भरण पोषण याःगु जुयाचन ।

बोधिसत्त्व महातुण्डिल सूकरराजं राष्ट्राधिपति जुजु सहित राष्ट्र निवासी जनतापिन्त पञ्चशील पालन याके बिया कृष्णपक्ष शुक्लपक्ष उपोसथदिं धाक्वली धर्म उपदेश कंगु जुयाचन । न्यायालय अद्वाराना खोलेयाना प्यप्यदंक न्याय निसाफया निर्णय ब्यूगु जुयाचन । सूकरराज दयाचंगु इलय जालि फटाहा जुया मुद्दा तईपिं मदुगु जुयाचन । लिपा ब्रह्मदत्त जुजु स्वर्गारोहण जुयावंसेलि धर्मानुकूलगु नीति नियम विधान संविधानतयत ताडपत्र्य

चके बिया थुगु संविधान स्वया न्याय निसाफ याः धका अहेपहे याना जनसमूहयात अप्रमादधर्म नुगलय स्वचाका तये नितिं अनुशासन उपदेश ब्यूगु जुयाचन । सकलें जनतापिं खया खया थुगु राजदरवारय हे चनेमाल धका प्रार्थना यायेक यायेक हे किजा चूलतुण्डिल नापं तुं घना जंगलय दुहावंगु जुल । उगु इलय बोधिसत्त्वया अनुशासन ६० द्वः दँ तक्क स्थिर जूगु जुयाचन ।

भगवान् बुद्धं थुगु जातक देशना कना विज्याये धुंका प्यंगू सत्य प्रदर्शन याना जातक जोडेयाना विज्यात । प्यंगू सत्यया अन्तय “सीगु भय खना ग्यायेयःम्ह भिक्षु श्रोतापन्न जुल । उगु इलययाम्ह ब्रह्मदत्त जुजु आः किजा आनन्द, चूलतुण्डिल सी खना ग्याःम्ह भिक्षु, परिषद् बुद्ध परिषद्, महातुण्डिल सूकरराज जि तथागत हे जुयावयागु खः” धका जातक सम्बन्ध जोडेयाना विज्यात । स्वीम्ह अय्लागुलुत आः भद्रवर्गी दाजुकिजा स्वीम्ह राजकुमारपिं जुयावःगु खः धका जातक सम्बन्ध जोडेयाःगुली दुमथ्यासां नं विनय अर्थकथा खँपुतयत आधार कया सिइके फु । थ्व तुण्डिल जातक खः ।

लेखक एवं पाठक-ग्राहकवर्गहरुमा मैत्रीपूर्ण अपिल

- त्रि-बोधिरस बौद्ध मासिक पत्रिकाको लागि नेपाली, नेपालभाषा, तथा अंग्रेजीमा महत्वपूर्ण लेख, रचनाहरू समयमै अनुकूल माध्यमबाट सम्प्रेषण गर्नुभई पत्रिका प्रकाशन तथा शासनिक कार्यमा सहयोग गर्नुहोला । प्रेषित लेख रचनाहरूलाई समय सापेक्ष पत्रिकामा उचित स्थान दिइनेछ ।
- समयोचित समयसापेक्ष लेखक वर्गहरूले बुद्ध-बुद्धधर्म, मानवीय गुण-धर्म-कर्म अभिवृद्धि, नैतिक शिक्षा, ध्यान-ज्ञान तथा बौद्ध लेख-रचना, साहित्य-कला, प्रेरक प्रसङ्ग, कथा, कविता, बौद्ध चिन्तन, बौद्ध गतिविधि, अनुसन्धानात्मक तथा सृजनात्मक लेख रचनाहरू सम्प्रेषण गरि सहयोग गर्नुहोला । **विपश्यना ध्यान सम्बन्धि लेख-रचनाहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिई प्रकाशित गरिनेछ ।**
- यस पत्रिकामा प्रकाशित हुने लेख-रचनाहरूको सम्पूर्ण जिम्मेवारी लेखक स्वयं कै हुने जानकारी दिन चाहन्छौं ।
- लेख-रचनाहरू समयमै प्रकाशन तथा प्रेषित गर्न साथै सर-सल्लाह एवं सुभावाका लागि निम्न ठेगानामा सम्पर्क राख्न सक्नु हुनेछ ।

Facebook page : Tribodhirasabuddhistmonthly

Email: tribodhirasa@gmail.com, pashavimalo@gmail.com

- यस बौद्ध मासिक पत्रिकाको वार्षिक ग्राहक, आजीवन सदस्य, विशेष सदस्य, संरक्षक तथा आर्थिक एवं भौतिक सहयोग र समय सापेक्ष मासिक अंक प्रायोजन गरी सहयोग गर्न सक्नु हुनेछ ।
- संघ-संस्था, उद्योगपति, व्यापार व्यवसायवर्गहरूबाट विज्ञापन दाता बन्नु भई आफ्नो व्यापार व्यवसायको प्रचार प्रसार तथा बुद्धशासनप्रतिको श्रद्धा प्रस्फुट गरी **त्रि-बोधिरस** बौद्ध मासिक पत्रिका निरन्तरताको लागि मैत्रीपूर्ण सहयोग गर्नु होला ।
- त्रि-बोधिरस बौद्ध मासिक पत्रिकाको निरन्तरता र गुणस्तरताको लागि सम्बद्ध क्षेत्रबाट रचनात्मक सहयोग, सल्लाह सुभावा तथा समालोचनाको अपेक्षा लिएका छौं । साधुवाद

- त्रि-बोधिरस बौद्ध मासिक पत्रिका

कथिनदान प्रतिफल

भद्रवर्गी दाजुकिजा स्वीम्ह राजकुमारपिनि वर्तमान कथावस्तु, अतीत कथावस्तुलिसें अरहन्त जूगु कारण सूत्रउपदेशतयत् सिइका काये धुंका कथिनचीवर दान याइपिं व्यक्तिपिसं प्राप्त यायेफइगु प्रतिफलतयत् सिइके ल्वःजूनि ।

चीवरदान पुरुष कथावस्तु

धर्मपद अर्थकथालय् न्हापायागु इलय् छम्ह मानवकं चैत्ययात चीवरवस्त्र छज्वः दानप्रदान याये धुंका इच्छादुगु प्रार्थना याना वयेनं । उम्ह चीवरदाता आःयाम्ह तथागतया पालय् अनाथपिण्डिक महाजनया भिंचा खेमक कुमार धका जन्म जूवल । ज्ञातिसम्बन्ध मदुपिं मिसात धाक्वसिनं इन्द्रिय संयम यायेमफइकथं रूपलावण्यं सम्पन्न जुयाच्चन । (थःगु) रूपलावण्ययात (कतपिनि) कलाः खुइगुद्वारा दुरूपयोग यायेगु बानि दयाच्चन । ज्याखँ प्रकट जुया जेलय् समेतं तयेकाच्चनेमाल । अथे नं लिपा छन्हु धर्मउपदेश न्यने दया मार्गज्ञान फलज्ञान लाभ याना वनेदत । थुगु कथावस्तुयात बःकया चीवर दातापिन्त “कुशलया प्रतिफल दुरूपयोग जुइकाच्चने मज्यू ” धका होश विइ ल्वःजू ।

चीवरदान महिला कथावस्तु

जातक अर्थकथालय् उम्मादन्ती तःसकं रूपलावण्य बाँलाःम्ह जुयाच्चन । पृथग्जन मिजंत बेहोश व वैं जुया होश छखेलाःपिं जुइगु जुयाच्चन । लक्षण परीक्षण यायेनिंतिं प्यम्ह ब्राह्मण पण्डिततयत् सिवि जुजुं खटेयाना छवःगु जुयाच्चन । भोजन याका नयाच्चंबले उम्मादन्ती पिहाँ वःगु ब्राह्मणतय्सं खनेवं भोजन यानाच्चनागु होश मवः । जाप्यय् छ्यानय् तःपिसं तया याकुप्वाःलय् स्वःथंपिसं स्वःथना भित्ताय् जाप्यय् कयेकुपिसं कयेकाच्चन । वैतथें जुया गःतां

ज्वना पितिकाच्चनेमाल । सिवि जुजु समेतं उम्मादन्तीयात खँबले थुम्ह मय्जु प्राप्त मजुल धाःसा मनू जुयाया लाभ मदु धका सुकुला (नयेमाल धका) पिरे याइम्ह रोगीथें चाहना याना बवरेजुया हालाच्चनेमाल । दकसिवे अन्तिमगु जन्मय् उत्पलवर्णा स्थविरा जुया निर्वाणय् प्रवेश यानावन । उम्मादन्ती थुलि तक्कं बाँलाःगुया कारण ला - काश्यप तथागतया पालय् गरिवम्ह मय्जु जुयाच्चंबले वस्त्र छज्वः चाहना जूगु कारणं स्वदँ तक्क भ्वातिं जुयावयेमाल । वसः लाभ जुया पुने धका खुसी मोल्हुया च्वंबले खँ चीवर खुइका च्वनेमाःम्ह छम्ह भिक्षुयात खना उगु वसः चीवरया रूपय् दान यात । थुगु कुशलपुण्यया कारणं जन्म जूजुगु जीवनय् मिजं धाक्वसिनं वैथें जुया इन्द्रिय संयम यायेमफइकथं दकसिवे बाँलाःम्ह जुइदयेमा धका नं प्रार्थना यात धाइ । उकिं कुशल प्रतिफलद्वारा मेपिन्त दुःख विइमते न्हां धका होश विइ ल्वःजू ।

आयुष्मान् महाकाश्यप कथावस्तु

संयुक्त, अद्भुत्तर अद्भुत्कथालय् विपश्वी तथागतया पालय् एकसाटक धयाम्ह ब्राह्मण छम्हसिया तथागतयात वस्त्र छज्वः दान याःगुलिं स्वीनिज्वः वस्त्र लाभ प्राप्त जूगु जुयाच्चन । उगु हे जन्मय् कम्बल छपू भगवान् बुद्धया फुसय् भलर दयेका दान याःगु कारणं म्हतिंम्हतिं छ्वीप्यपू छ्वीप्यपू अष्ट अष्टक अथवा आठं आठयात गुणेयाना छ्वीप्यपू वरदान प्राप्त जुया राजपुरोहित जूगु जुयाच्चन । काश्यप तथागत उत्पन्न जुयाविमज्याःनिवं सेंठ कुलय् हानं उत्पन्न जुया प्रत्येकबुद्ध छम्हसिनं चीवर सुयाविज्याःगुली हाकः व व्याः मगाःगु खंगुलिं वस्त्र छज्वः दान वियावये नं ।

अनं लिपा वाराणसी राष्ट्रय महाजनपुत्र जुया छगू योजन दुगु सुवर्ण चैत्ययात कम्बलयागु जनिखँ बेरे याना दान वियावये नं । अनं लिपा वाराणसी राष्ट्रय मन्त्री कुलय नन्द कुमार धका जन्म जूवल । मामं व्यूगु नाइसेचंगु वस्त्रतयत् खात्तुसे क्वाच्चुसे च्वं धका धया मांयाके अनुमति कया नाइसेचंगु वस्त्रत लाभ जुइगु थासय वने धका मंगल उद्यानय वना चंवन । उगु अवस्थाय फुस्सरथ धयागु मंगल रथ थ्यंक वया वाराणसी जुजु पदवी प्राप्त जुल । चढे याये हःगु लाख मू वंगु वस्त्रयात तककं क्वाच्चुसे च्वं धया सुवर्ण कलशं जमिनय लखँ लुना छवःबलय प्यंगु दिशां कल्पवृक्ष च्यामा च्यामाकथं स्वीनिमा लुयावल । उगु कल्पवृक्षं देवधारी वस्त्रत कया पुंगु जुयाच्वन । राष्ट्रवासी मनूत सकलसिनं उगु कल्पवृक्षं जक कया पुने दुगुलिं उगु इलय कारखाना दक्कं कुं वयेके म्वायेक बन्द याना तयेमालावन । उगु जन्मय थःपिसं मानेयाना तःपिं न्यासः प्रत्येकबुद्धपिं परिनिर्वाण जुयाविज्याःगु खँसैलिं त्राश चायावया ऋषि श्रमण जुइधुंका ध्यान प्राप्त जुया ब्रह्मलोकय उत्पन्न जूवन । ब्रह्मलोकं च्यूत जूगु इलय आःयाम्ह गौतम तथागतया पालय पिप्पलिमानवक जूवल । भद्रकापिलानीलिसे विवाह यायेधुंका हलो जोते याःथाय कीटपटङ्गतयत् को भंगःतयसं क्वाना नःगु खंगुलिं उद्विग्न जुइका भिक्षु जुइत छँनं पिहाँवल । लँय विचय स्वयं भगवान् बुद्धं गाँया द्वारेयात जुजुं लँस्वःवइथें व ध्वाखा

पालेयात सेंठं साहू लँ स्वःवइथें अचम्म तालं लँस्वःविज्याःगु जुयाच्वन । भिक्षुभाव ग्रहण यायेधुंका १३गू धुताङ्गधारी एतदग्ग प्राप्त आयुष्मान् महाकाश्यप धका ख्याति प्राप्त स्थविर जूवल । थुपिं प्रतिफलत कथिन दानय समावेश जुयाच्वंगु जुल । विशेषरूपं धर्म विचलित मज्जुगु नमूना काये ल्वःजू ।

नर्क स्वीकार मयाःगु कथावस्तुत

उपरिपण्णास देवदूतसुत्त अट्टकथालय “दीघजयन्तदमिल” धयाम्ह मनू छम्हसिनं सुमनगिरि विहारया पहाड च्चकाय दुगु चैत्यय ह्याउंगु वस्त्रद्वारा पूजा याना वयेनंगु जुयाच्वन । सिनावंगु अवस्थाय उस्सद नरकया लिक्क उत्पन्न जुया मि ज्वाला मि रापतयगु सः तायेदया थःपिसं पूजा याना वयेनंगु वस्त्र लुमंसे वयावल । उगु क्षणय नर्क मुक्त जुया देवलोकय उत्पन्न जूवन । थुगु प्रतिफल आधार काये बहःजू ।

अनं अतिरिक्त छम्ह व्यक्तिनं काय जुयाच्वंम्ह क्वकालिम्ह भिक्षुयात चीवर छज्वः दान याना वयेनं । सिनावंगु अवस्थाय उस्सद नरकया लिक्क उत्पन्न जुया मि ज्वाला मिया रापतयगु सः तायेदुगुलिं उगु दान यायेनंगु चीवर लुमंसे वल । उगु क्षणय देवलोकय उत्पन्न जूवन ।

थ्व प्रतिफल नं आधार काये बहःगु हे जुयाच्चन ।

भोजनदान यात धायेवं -

महालता व एहि भिक्षु

धर्मपद, अङ्कतर आदि अट्टकथालय “चीवरदान कुशलपुण्य मयजुपिनि नितिं गुंगू कोटि मू वंगु महालता प्रसाधनयात ती दइगुलिं शिर्षस्थय् थ्यनिगु खः” धका धयातल । भगवान् बुद्धया पालय् विहारदाता विशाखा, बन्धुल सेनापतिया तिरिमयजु मल्लिका, राजगृहया सेठपुत्रीकथं स्वःमह मयजुपिसं उगु महालता प्रसाधन तिइदुगु जुयाच्चन । भाजुपिनि नितिं ला - “ऋद्धिकथं आफुखुसिं लुयावइगु पात्रचीवर परिष्कार ज्वलं सहित एहि भिक्षु भिक्षु जुइदइगु रूपय् शिर्षस्थय् थ्यनिगु जुयाच्चन ” धका धयातल । भगवान् बुद्धया पालय् पञ्चवर्गीपिनिसें शुरुयाना द्वलंद्रः भिक्षुपिं एहि भिक्षु जुइदुगु जुयाच्चन । एहि भिक्षु जूपिं व्यक्तपिनिगु दथ्वी मार्ग फल व निर्वाण प्राप्त मजूपिं धयापिं मद्दु । सकलें उगु जन्मय् मार्ग फल व निर्वाण प्राप्त जूपिं जक जुयाच्चन । थुपिं प्रतिफलत कथिनदानय् समावेश जुयाच्चंगु जुया तःसकं हर्ष प्रसन्न तायेथाय् दयाच्चन ।

कथिन प्रतिफल मुक्कं

सामान्य चीवर प्रतिफल थुकथं थुकथं लाभ याना वये नं धका क्यने बहःगु साधक प्रमाणत आपालं दयाच्चंसा नं विस्तृत जुइगु सम्भावना दुगुलिं थन हे दिना कथिनचीवर प्रतिफल मुक्कं क्यनायंके । कथिनदातापिसं प्राप्त याइगु प्रतिफलयात तःतःप्यंक विशेष रूपं उगु उगु ग्रन्थय् उद्धरण याना क्यनातःगु धका मद्दु धका आचार्यपिसं धयाविज्यानातल । उकथं धयातःसां नं महान प्रतिफल दुगु विषययात ला स्वीकार याना तयाविज्याःगु दु । स्वीकार याये बहःगु कारण ला - भगवान् बुद्धयागु आज्ञाद्वारा प्रज्ञप्त यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याये लाःपिं भिक्षुपिन्त दोष आपत्ति लाइमखुगु कथं मन्धाता चक्रवर्ती देवब्रह्मापिसं रोके यायेमफु । कथिन दातापिसं जक रोके यायेफु । उगु कारणं याना हे कथिन दातापिन्त महान प्रतिफल दु धका स्वीकार याना तया विज्याःगु खः ।

कथिन प्रतिफलयात भोजनदान उपदेश विधिद्वारा विभाजन याना थये धयातःगु दु ।

- १) दीर्घायु जुइगु
- २) वर्ण वाँलाइगु
- ३) सुख वृद्धि जुइगु
- ४) बल शक्ति दइगु
- ५) प्रज्ञा वृद्धि जुइगु

धयागु न्याता दानयात दान याःगु जुइगु खः । उकिं भोजन दातायात दीर्घायु जुइगु आदि न्याता प्रतिफल लाभ जुइगु जुयाच्चन धका अङ्कतरय् कनाविज्यात । उगु देशना अनुरूप कथिन दान यात धायेवं न्याता दान दान याःगु जुइगु खः । न्याता छुछु धाःसा -

- १) सूचं मब्यू अनुमति मकासे वनेलाइगुली आपत्ति मलाइगु दान
- २) त्रिचीवरलिसे अलग्ग जुइगुली दोष आपत्ति मलाइगु दान
- ३) गणभोजन सेवन याइगुली दोष आपत्ति मलाइगु दान
- ४) चीवर भिन्हु पुलावनिगुली दोष आपत्ति मलाइगु दान
- ५) आपालं संघपिनि अधिनय् दुगु सांघिकचीवर धाक्वयात आधिकारीकरूपं ग्रहण यायेफइगु दान ।

थुगु रूपं न्यागू जुयाच्चन ।

थुगु रूपं हे भिक्षुपिन्त दोष आपत्ति लायेमफइकथं चक्रवर्ती मन्धातापिसं रोकेयाये मफुसां नं कथिन दातापिसं रोकेयाये फइगु पहः स्पष्ट जू । उकिं भिक्षुपिन्त प्राप्त जुइगु प्रतिफल अनुसार कथिन दातापिन्त न्यागू प्रतिफल प्राप्त जुइगु खः ।

न्यागू छु छु धाःसा -

- १) न्थाथाय् वंसां विघ्नबाधा मदयेक अन्तराय रहित जुयाच्चनिगु ।
- २) थःगु अधिनष्ठ चीजवस्तुत जीवनवीमा यानातःगु चीजवस्तु सरह थःपिलिसे अलग्ग जुयाच्चंसा नं शत्रुतय्पाखें विनाश जुइमफइगु
- ३) साधारण मनुतलिसे उचित मजगू भिंभिंगु नसात्वंसात विशेष रूपं अप्वः दया चन्द्रगुप्त महाराजयातथें नसाया कारणय् भय उपद्रवत जुइमफइगु, विष हे

लुना ब्यूसां न विष लगे जुइमफइगु

४) थःगु अधिनष्ठ चीजवस्तुत ताःकाल तक्क लोमनाच्चंसां तना लोप जुया वने मफइगु

५) चीजवस्तु माला जुइबले मेपिन्त स्वया विशेष रूपं चिद्वां लाइथें प्राप्त जुइगु सम्भावना आपाः दइगु

थुकथं न्यागू प्रतिफलत कथिनदातापिन्त प्राप्त जुइ फु धका सिइकेमाः ।

अनं अतिरिक्त क्यना वयेधुंगु साधारण चीवर दानया विभिन्न प्रतिफलत नं समावेश जुयाच्चनिगु हिंसावं प्राप्त जुइगु हे जुयाच्चंगुलिं आपालं लाभ दयाच्चन । साधारण चीवरदान प्रतिफल पुद्गलिक जुयाच्चकच्चकं हे थुलितक्क प्रतिफल आपाः दयाच्चनतिनि धाःसा कथिन प्रतिफल मुक्कं सांघिक जुयाच्चंगु कारणं फवःचायेक उद्धृत याना सु पण्डितं कनेक्यने फइ तिनिलय ?

५) जिड्म्य ग्रन्थ्य वयाच्चंगु कथिन प्रतिफल

जिड्म्य ग्रन्थ्य वयाच्चंगु कथिन प्रतिफलतयत् कथावस्तुलिसे संक्षिप्तं क्यने ।

जिड्म्य पण्णास ग्रन्थ्य नरजीवजातक धयागु नामं आयुष्मान् महाकश्यपयात प्रसेनजित कोशल जुजुं कथिनचीवर दान याःगु कारणं थुकथं अतीत खं न्यव्वयातल । न्हापायागु इलय हंसावती राष्ट्र्य भी बोधिसत्त्व नरजीव नां दुम्ह गरिव जुयाच्चंबले महाजन छम्हसित कथिन दान याये निंतिं प्रेरणा ब्यूगु जुयाच्चन । महाजनं नं पदुमुत्तर तथागतयात कथिनचीवर दान यात । तथागतं आयुष्मान् सुजात स्थविरयात कथिन ग्रहण याके विया कथिन दान याःपिं व्यक्तिपिं संसार्य चाःचाःहिला जुयाच्चनिबले अपाय दुर्गतिइ कुतुंमवं, मनुष्यलोक, देवलोक्य जक उत्पन्न जुया उत्तमगु ऐश्वर्य सम्पत्ति प्राप्त जुइगु जुयाच्चन । नीचगु कुलय उत्पन्न जुइ धयागु मद्दु आदि धका उपदेश विया विज्यात धका क्यनातल ।

कम्बलराज जातक नामं आयुष्मान् कोण्डिन्यायात साकेत जुजुं कथिन दान याःगु कारणं थुकथं अतीत खं न्यव्वयातल । न्हापायागु इलय कम्बल राष्ट्र्य भी बोधिसत्त्व

महाजन कुलय जन्म जुयाच्चंबले शरणंकर तथागतयात कथिनचीवर दान याना बुद्धत्व प्रार्थना याःगु जुयाच्चन । अनंलिपा कम्बल जुजुं प्रार्थना याःगु कारणं शरणंकर तथागतं कथिनया प्रतिफलं देवमनुष्यपिनि ऐश्वर्य सम्पत्ति लाभ जूगु पहः कना विज्यात । कम्बल जुजुं नं शरणंकर तथागतयात दँयदँसं कथिनचीवर दान याःगु जुयाच्चन । अबले कथिन प्रतिफलकथं विभिन्न प्रकारयागु मू वंगु वस्त्रत चाहाना याःयाःगु थासय प्राप्त जुइगु, साःसाःगु भोजन, विचित्रगु रत्न रथ आदि उपभोग्य सामाग्री प्राप्त जुइगु, बाँबांलाःगु व्रत आचरण दुपिं काय म्थ्याय कलाः दासदासी कर्मचारीत प्राप्त जुइगु, अपाय दुर्गतिइ कुतुं मवनिगु, नीचगु कुलय जन्म मजुइगु व कथिनचीवर न्याना कया ब्यूम्हसिगु प्रतिफल, का व्यवस्था याना ब्यूम्हसिया प्रतिफल, कापः चाना ब्यूम्हसिया प्रतिफल, चीवर सुइया निंतिं टाकातिया ब्यूम्हसिगु प्रतिफल, सुयाब्यूम्हसिया प्रतिफल, चीवर रंगं छिना ब्यूम्हसिया प्रतिफल, का निला ब्यूम्हसिया प्रतिफल आदित नं कनाविज्याःगु जुयाच्चन ।

आः थौकन्हे भी गौतम तथागतं नं शरणंकर तथागतं कनाविज्याःगु अनुसारं कथिन दान याःम्ह व्यक्ति अपाय दुर्गती कुतुं मवं, मनुष्य सुख ऐश्वर्य, देव सुख ऐश्वर्य अनुभव याये दइगु जुयाच्चन । कथिनदानयात लय लय तातां साधु धाःम्ह व्यक्ति छगू कल्प, कथिनदानय पुण्य सहभागी जूम्ह व्यक्ति छगू कल्प, थःगु चीवर थःम्हं दान याःम्ह व्यक्ति १६गू कल्प सुख ऐश्वर्य सम्पत्ति अनुभव याये दइगु जुयाच्चन । चीवर सुइगु रंगं छिइगु आदि याइम्ह व्यक्तं गिन्ति याये मफयेक सुख ऐश्वर्य सम्पत्ति अनुभव याये दइगु जुयाच्चन । अकनिष्ट ब्रह्मलोकय थ्यंक लुं वहः रत्नतयत् द्वं चिना दान याःसां नं कथिन दानया १६व्वय् छव्वः तक्कं मग्यं । किसि छगू लाख, सलः छगू लाख, रथ छगू लाख, कन्याकुमारी छगू लाख प्राप्त जूसां नं कथिन दानया प्रतिफल छव्वःति तक्कं नं मग्यं । जम्मा विहार ८४ द्वः निर्माण याःसां नं कथिन दानया प्रतिफल छव्वःति तक्कं मग्यं, रत्नतद्वारा चित्रविचित्र जुयाच्चंगु लुंयागु प्रासाद अकनिष्ट भूमीथ्यंक निर्माण याःसां कथिन दानया प्रतिफल छव्वःति तक्कं मग्यं आदि धका कथिन प्रतिफल कनाविज्याःगु जुयाच्चन धका क्यनातल । ♦

कथिन अनुमति विषयवस्तु

१) कथिन अनुमति ब्यूगु

भगवान् बुद्ध श्रावस्ती राष्ट्रय जेतवनारामय विहारयाना विज्यानाच्चंगु इलय [कोशलया पश्चिमी भाग] पावेप्यक अच्चलयच्चंपिं धुताङ्ग [दक्कं] धारण यानाच्चंपिं [कोशल जुजुलसे अबु छम्ह माँ फरक फरकपिं भद्रवर्गीय स्थविर जुयाच्चंपिं] भिक्षुपिं ३०म्ह भगवान् बुद्धयाथाय दर्शन यायेया नितिं थ्यंकवल । भगवान् बुद्धपिनि धर्मता स्वभाव अनुसार सुखं च्वने दु ला आदि धका न्यना विज्यात । “भाग्यवानम्ह भगवन् शास्ता, जिपिं छपिन्त दर्शन यायेनितिं वयाच्चनावले वर्षावासच्वनेगु ई सतिना वया थनं खुगु योजन ता:पा:गु साकेत नगरय म्हाइपुसे च्चंक वर्षावास च्वनेमालावन । वर्षावास सिधवलय पवारणा याये सिधयेका भ्यातना: लखं भ्याताभ्याता च्वनाच्चंगु कोरागु लँय चीवर प्याकप्याक त:सकं दु:ख सिया थन वये माल ” धका विन्तियात । अबले भगवान् बुद्ध [अनमतपिगय देशना कनाविज्या:गुलिं सकलें अरहन्त जुया आकाश मार्गं लिहाँ वन । अन लिपा तिनि कथिन लाये नितिं अनुमति विया तयेवं उपिं भिक्षुपिं छपु चीवर त्व:ता थका अन्तरवास उत्तर ।संगं जक हलुका छँतं जुइच्वने याये फइ सास्त नये मालि मखु । कथिन लायेगुयात बुद्धपिं धाक्वसिनं अनुमति विया विज्याइगु जुयाच्चन धका विचा: याये धुंका] भिक्षुपिन्त “प्रियपुत्र भिक्षुपिं, वर्षावास छुटे जुइधुपिं भिक्षुपिनि नितिं कथिन लायेगु अनुमति वियाच्चना ” धका आज्ञा जुया विज्यात ।

२) न्यागु आनिशंस

अनं लिपा “प्रियपुत्र भिक्षुपिं, कथिन ला:पिं भिक्षुपिन्त अनामन्तचार, असमादानचार, गणभोजन, यावदत्थचीवर, व यो च तत्थ चीवरुपाद - धयागु न्यागु आनिशंस उत्पन्न जुइ ” धका आज्ञा जुया विज्यात ।

स्मरणिका : अनामन्त, असमादा, यावागण, यो तत्थ, न्यागु आनिशंस ।

[था] १ - अनामन्तचार - धयागु कथिन ल्यहें

मथंतल्ले (भोजनद्वारा निमन्त्रणा या:गुयात स्वीकार याना त:म्ह भिक्षु प्रकट रूपय दयाच्चम्ह भिक्षुयाके) सूचं मब्यू अनुमति मकासे हे [मेम्ह दाताया छँ] वनेगु दोष मदुगु जुइ । आपत्ति लाइमखु । (चारित्र शिक्षापदद्वारा दोष आपत्ति लाइमखु)

२) असमादानचार - धयागु (नांद्वारा अधिष्ठान यानात:गु) त्रिचीवर मज्जंसे वने फइगु ख: । (अरूणोदय जुइगु इलय) चीवरलिसे अलगग जुयाच्चनेगु दोष मदुगु जुइ, आपत्ति लाइमखु । (निगुगु कथिन शिक्षापदद्वारा दोष आपत्ति लाइमखु ।)

३) गणभोजन - धयागु गण भोजन नं निर्दोषगु जुइ, आपत्ति लाइमखु । (जा आदि न्याता भोजनया नामं निमन्त्रणा याइगुलिं प्यम्ह वा प्यम्हं अप्व:पिं भिक्षुपिसं छगू पाखं ग्रहण याना सेवन या:सां नं गणभोजन शिक्षापदद्वारा दोष आपत्ति लाइमखु ।)

४) यावदत्थचीवर - धयागु मति लुक्क अधिष्ठान विकप्पना याना मत:गु चीवर भिन्हुं मयाक्क पुलावंसां नं निर्दोषगु जुइ, आपत्ति लाइमखु । (न्हापांगु

कथिन शिक्षापदद्वारा दोष आपत्ति लाइमखु ।)

५) यो च तत्थ
चीवरुप्पाद - धयागु उगु
कथिन लाःगु विहार (वर्षावासया
क्षेत्र दुने लाःगु) उपचार
सीमाय् परलोक जूम्ह भिक्षुया
मृतक चीवर, संघयात दान
ब्यूगु संघदिन्न चीवर विहारया
सम्पत्ति जुयाच्वंगु बुँ बालि आदि
पाखें ज्वना वःगु सांघिक तत्र
उत्पाद चीवर आदिरूपं लुयावगु
सांघिकचीवर धाक्व उपिं कथिन
लाःपिं भिक्षुपिनि निंतिं जक
जूवनि ।

[जी. टी. - लय् पिण्डपात्र धुताङ्ग धारण मयाःम्ह
व्यक्तियात जक अनामन्तचार, गणभोजन प्रतिफल प्राप्त
जुइगु जुयाच्वन । त्रिचीवर अधिष्ठान याना तःम्ह भिक्षुयात
जक असमादानचार प्रतिफल प्राप्त जुइगु जुयाच्वन । पाइ
शुकूल धारण मयाःम्हसित चीवरुप्पाद प्रतिफल प्राप्त जुइगु
जुयाच्वन धका धयातल ।]

[कइखा न्हूगु टीकाय् कथिन अष्टरण मयाःपिं
भिक्षुपिन्त असमादानचारयात ल्यंका वाकि प्यंगू आनिशंसत
चीवरमास जुयाच्वंगु कार्तिक पुन्हीया दुनय् प्राप्त जुइगु
जुयाच्वन । चीवरमास दुनय् असमादानचार छगू आनिशंस
प्राप्त मजगू कारणं जक पावेष्टयक भिक्षुपिसं चीवरत ज्वना
भगवान् बुद्धयाथाय् उपसंक्रमण यायेमाःगु जुयाच्वन धका
धयातल ।]

उकथं कथिन अष्टरण याःपिन्त न्यागू आनिशंस,
अष्टरण मयाःपिन्त प्यंगू प्राप्त जुइगुया अतिरिक्त विभंगय्
चीवरदान समयय् अनुमति बियाबिज्याःगु परम्पर
भोजन आनिशंसयात नं प्राप्तयाये फुनिगु जक जुयाच्वन;
अकप्पियनिमन्त्रण भोजन नामं लिपा तिनि निमन्त्रणा
याःम्हसिगु भोजनयात दकसिवे न्हापां सेवन यायेगु
उपयुक्त जुइ; परम्परभोजन शिक्षापदद्वारा आपत्ति लाइमखु

धयागु मतलब खः । गुलिं गुलिसिन - बान्हिलिपा सूचना
मब्यूसे गामय् दुहाँ वनेगु उपयुक्त जुइ, विकालगामपवेसन
शिक्षापदद्वारा आपत्ति लाइमखु धका धाइगु जुयाच्वन; विनय
खँत ल्वाकवुक जुया च्वद्यला च्वंच्वन ।)

३) कथिनअष्टरण प्रक्रिया

अनलिपा 'प्रियपुत्र भिक्षुपिं, कथिन थुकथं लायेमा;
व्यक्त प्रतिबल भिक्षु संघयात ज्ञापित यायेमा ।' सुणातु मे
भन्ते संघो ... धारयामि । " प्रियपुत्र भिक्षुपिं, थुगु रूपं
कथिन लायेगु जुइगु खः" धका आज्ञा जुया बिज्यात ।

[लंकाटीकाय् ज्ञप्तिद्वितीयकर्म कथिन लायेगुया
कारण जुया उपचार कथिन मात्र जक जुइगु खः धका
धयातल ।]

न्याम्ह दःसा तिनि कथिन लायेफइगु खः ।

[था - एवं च पन भिक्खवे कथिनं अत्थरितब्बं
धयागु पाली कथिन लायेगु सुनां सुनां उपलब्ध याइलय् ?
(वा - सिद्ध जुइके फुलय् ?) सुनां सुनां उपलब्ध मयालय्
? गणसामर्थ्यकथं ला कम्तिनिं न्याम्ह, अप्वलं अप्वःयाना
सच्छि, द्वःछि, अथवा लाख हे जूसां नं उपलब्ध याये ज्यू;
न्याम्हं क्वय् जुल धाःसा याये मज्यू; वर्षावासं दनेधुनिगु
सामर्थ्यकथं ला न्हापांगु वर्षावासच्वना न्हापांगु पवारणाद्वारा

याइमखु धयागु अभिप्राययात
सिइकेमा: धका धयातल ।
उगु उगु टीकाय् अन्तरायया
कारणं पवारणा याये मख्वापिं
जूसां नं वर्षावास टुटे मजूसे
वांलाक वर्षावास सिद्ध जूपिं
जुल धा:सा कथिन लाये ज्यू
धका धयातल ।]

(थुकी न्याम्ह स्वया
कम जुल धा:सा उपलब्ध
जुइमखु धयागु अर्थकथा

पवारणा यायेधुपिं भिक्षुपिसं उपलब्ध याइगु ख; वर्षावास
टुटे जूम्ह भिक्षु, अन्तिम वर्षावास च्वम्ह भिक्षु, (वर्षावास
मख्वापिं भिक्षुपिसं उपलब्ध याइमखु; मेगु विहारय् वर्षावास
सिधयेकूपिं भिक्षुपिसं नं (थुगु विहारय् अष्टरण याइगु कथिन)
उपलब्ध याइमखु धका महापच्चरीलय् धयातल ।]

[जी. टी. लय् - कथिनचीवर ब्यूपिं कम्तिनि प्यम्ह,
ग्रहण याइम्ह छम्ह हिसावं न्याम्ह द:सा तिनि सिद्ध जुइफु ।
पञ्चवर्गकर्म ला मखु, चतुर्वर्गकर्म हे ख: । गुलिसिनं संघं
कथिनचीवर विइबलय् चीवर ग्रहण याना काइम्ह भिक्षुयात
हत्थपास दुने दुमत्युं कुसे व सीमाया पिनेच्वनाच्वनिबले
विइल्व:जू धका धयातल । कर्मप्राप्त व्यक्ति जूगु कारणं
हत्थपास दुने दुतिका जक विइल्व:जू धका धायेबह:जू ।
अञ्जस्मिं विहारे वुत्थवस्सापि न लभन्ति धयागु खँयात
एकसीमाय् धयात:गु ला, नानासीमाय् धयात:गु ला धाल
धा:सा, एकसीमाय् जुल धा:सा, लिउने **एकसीमाय बह्विहारा**
होन्ति, सब्बे भिक्खू सन्निपातेत्वा एकत्थ कथिनं अत्थरितब्बं,
विसुं विसुं अत्थरितुं न वट्टति धयागु अर्थकथालिसे विरोध
जुइगु जुयाच्वन । थ्व खँपुं दक्कदक्क भिक्षुपिनि नितिं जक
कथिन लायेगु छगू धका क्यनाच्वन । नाना सीमाय् जुल
धा:सा, चीवस्कन्धकय् आयुष्मान् उपनन्दयात (**एकाधिप्पाय**)
छम्हसियागु लागी विइगुयात अनुमति विइगु लिसे प्रतिपक्ष
जुयाच्वन । थुगु खँपु निगू विहारय् जूसां नं आयुष्मान्
उपनन्दया कथिन लायेगु सिद्ध जूगु पह:यात क्यनाच्वंगु
दु । उकिं एकसीमाय् थजु नानासीमाय् थजु नानुपचार
जुयाच्वंगु मेगु विहारय् वर्षावास सिध:पिं भिक्षुपिसं उपलब्ध

खँद्वारा **अत्यतं भन्ते** आदि परिवार अष्टरण यायेगु विधियात
ल्लाकबुक जुइका विवाद याना च्वनिगु ख: । कम्तिनि,
न्याम्ह द:सातिनि कथिनचीवर विइगु ज्पित्तिद्वितीयकर्मयात,
वा - उपचार कथिनयात, वा - महावग्ग कथिनयात सिद्ध
जुइके फु धका गण सामर्थ्यद्वारा धाइगुली सम्भना दयेमा ।
वुत्थवस्स सामर्थ्यद्वारा धाइगुली ला **अत्यतं भन्ते** आदिद्वारा
आनिशंस ग्रहण याइगु परिवार कथिनयात लक्ष तथा धा:गु
ख: धका भा:पिमा । थुगु रूपं ल्लाकबुक जुइगुलिं मुक्त
जुइकेमा ।

आनिशंस प्राप्त जूपिं

[था- कथिन अष्टरण याये मज्जूपिं भिक्षुपिं न्हापांगु
वर्षावासच्वपिं भिक्षुपिनि संघपूरक कारण गणपूरकपिं ला
जुइगु जुयाच्वन । आनिशंस जुयाच्वंगु चीवर उपलब्ध
जुइफइमखु । आनिशंस चीवर न्हापांगु वर्षावासं दीपिं
भिक्षुपिनि नितिं जक ख: । न्हापांगु वर्षावासच्वपिं भिक्षुपिं
प्यम्ह, स्व:म्ह, निम्ह, छम्हमात्र जुल धा:सा मेपिं भिक्षुपिन्त
गणपूरक याना कथिन अष्टरण यायेमा: । प्यम्ह भिक्षुपिं व
वर्ष पूर्वम्ह छम्ह श्रामणेर वर्षावास च्वना (उम्ह) श्रामणेर
अन्तिम वर्षावासय् (**वा** - वर्षावासच्वने सिधयेका लिपा)
भिक्षु जुल धा:सा, उम्ह न्हुम्ह भिक्षु गणपूरक नं जुइगु
ख; (न्हापांगु वर्षावास च्वनावये धुम्ह जूगु कारणं न्हापांगु
पवारणा यायेनितिं नं ज्यूम्ह ख:) आनिशंस नं प्राप्त जुइगु
ख: । (श्रामणेरपिन्त वर्षावासच्वनेगु अनुमति वियाविज्या:गु
विषय थन स्पष्ट जू ।) भिक्षुपिं स्वम्ह श्रामणेर निम्ह,

.... भिक्षु छम्ह श्रामणेरपिं प्यम्हय् नं थ्व हे विधि जुल । न्हापांगु वर्षावास च्वनाविज्याःपिं भिक्षुपिं कथिन अष्टरण यायेगुली दक्षता दुपिं मजुल धाःसा, दक्षता दुपिं स्कन्धकधारी स्थविरपिन्त माला निमन्त्रणा यायेमा । इपिं स्थविरपिसं कर्मवाचा च्वना, कथिन अष्टरण याकेविया अले दान प्रदान नके त्वंके याःगुयात सेवन याना (आनिशंस चीवर ब्यूसां नं मकासे हे) लिहाँ विज्याइ; आनिशंस चीवर न्हापांगु वर्षावास च्वनाविज्याःपिं आवासिकपिनि नितिं जक जुइगु जुल ।]

[लंकाटीकाय - स्वयं थः च्यागू अंगय् दक्षता दुम्ह जुल धाःसा स्वयं थम्हं हे कथिन अष्टरण यायेमा । दक्षता मदुम्ह जुल धाःसा च्यागू अंगय् दक्षता दुपिं मेपिं भिक्षुपिन्त माला निमन्त्रणा यायेमा, थुकथं मयासे कथिन अष्टरण यायेगु उचित मजू । **कथिनं अत्थरापेत्वा** धका कारितसहित धयातःगु कारणं पिने विज्याइपिं स्थविरपिसं स्वयं थःपिसं कथिन अष्टरण याये मज्यू, पूर्वकृत्य आदि सम्पूर्णयात व्यवस्था याना उगु विहारय् दुपिं न्हापांगु वर्षावास सिद्ध जूपिं भिक्षुपिन्त जक कथिन अष्टरण याके विइमा, उपिं भिक्षुपिं चीजवस्तु दान उपलब्ध याये मज्यूपिं जूगु कारणं खाद्य भोज्य आदि दानयात सेवन याना लिहाँ विज्याइगु जुइ, वर्षावास भंग जूपिं त्वहदपिं आदि भिक्षुपिसं अनुमोदन याःसां नं आनिशंस उपलब्ध मजू धका धयातल ।]

(आनिशंस चीवरयात ला संघयागु इना भागकथं विल धाःसा आवासिक न्हापांगु वर्षावास च्वंम्ह मखुम्हसिनं ग्रहण याये मज्यूगु विषय चीवरस्कन्धकय् कनाविज्यानातल । आवासिक न्हापांगु वर्षावास च्वनाविज्याःपिं संघ सकसिनं छगू मत जुया सूचित याना विल धाःसा ला चाहना दःसा ग्रहण यायेमा, कथिन दान उत्सवय् मेगु विहारं विज्याइपिं दान प्रतिग्राहकपिन्त चीवर लाभ इना भाग विल धाःसा परीक्षण यायेत होश तये त्वःजू ।)

[जी. टी. लय् - **तनुप्पाद** सांघिक जाकि आदिद्वारा वस्त्रत हिलाबुला यात धाःसा कथिन अष्टरण याःपिं भिक्षुपिन्त जक वस्त्रत प्राप्त जुइगु जुयाच्वन । वस्त्रतद्वारा जाकि हिलाबुला यात धाःसा दक्वं भिक्षुपिन्त उगु जाकि प्राप्त जुइगु खः धका धयातल ।]

कथिनव्रत कनेगु प्रक्रिया

[था - कथिनयात सुना दान याःसातिनि उचित जुइगु खःलय् ? देवता थजु, मनु थजु, सहनिवासी न्याम्ह मध्यय् छम्ह छम्ह थजु, न्याम्हसिनं दान याःसां उचित जू । कथिन दातां व्रत मसिया गुकथं कथिन दान याये मालीलय् धका न्यन धाःसा, स्वपू चीवर मध्यय् छपू छपूयात गाःगु वस्त्र अरूणोदय जुइगु इलय् “**कथिनचीवरं देम...**” धका धया (वा - **इमं कथिनचीवरं संघस्स देम** धका धया) दान यात धाःसा उचित जू । उगु वस्त्रयात चीवर सुइया नितिं थुलि मात्राया मुलु, थुलि मात्राया का, थुलि मात्राया रंग दान यात धाःसा उचित जू । सुया रंग छीपिं थुलि प्रमाण दुपिं भिक्षुपिनि नितिं यागु भोजन नं दान यात धाःसा उचित जू धका कनेक्यनेमा । कथिन अष्टरण याइम्ह भिक्षु नं धर्मानुकूल जुयाच्वंगु कथिन अष्टरण याइगु इलय् व्रतयात सिइकेमा । थाज्याः कमिया छेंनं गथे खः अथे ज्वनावःगु न्हूगु कापः मो दनिगु मो मचाःनितिनिगु कापः थजु पुलांगु फोहरगु कापः थजु उचित मजू । उकिं कथिनचीवर लाभ जुइबले बांलाक हिया मुलु, सुका आदियात व्यवस्था याना भिक्षुपिलिसे उगु दिंया दुने पूक सुया रंगं छिना कप्पविन्दु छाप तया कथिन अष्टरण यायेमा ।]

[लंका. टी. लय् - व्रतयात मन्यंसा कनेक्यने माःगु मदु । सम्प्रदान स्पष्ट जुयाच्वंगु कारणं अर्थकथाचार्य मधाःसां नं “**संघस्स कथिनचीवरं देम**” धका सम्प्रदान पदद्वारा धया दान यायेमा, “**कथिनचीवरं इत्थन्नामस्स आयस्मतो देम**” धका **पुद्गलिक** वाक्य ल्हाना दान याःसां नं कथिन मजू; उम्ह भिक्षुं उगु चीवरयात हे कथिन अष्टरण याये नितिं संघयात हाकनं दान यात धाःसा कथिन जू । दातां पुद्गलिक कथं दान याये मास्ते मवेकुसां “**इमं कथिनचीवरं संघस्स देम**” धका वाक्य ल्हाना वा चिन्तना याना दान यात धाःसा सांघिक जू; सांघिकदानया आपालं प्रतिफल दुगु प्रक्रिया निर्देशित याःसां नं बुद्धि मगाःगु कारणं पुद्गलयात जक दान यात धाःसा पुद्गलिक जुइ । भिक्षुं उगु पुद्गलिक दानयात ग्रहण याना कया संघयात दान विल धाःसा थुगु रूपं नं सांघिक जुइ, दान मविल धाःसा कथिन समय मात्रं कथिन कथन मात्रं सांघिक मजू .. धका धयातल ।] कंखालय् ... **इमिना कथिनं अत्थरथ...** धका दान याइगु प्रक्रियायात आज्ञा दयेकातल ।) ♦

वि.सं. २०७६ को कथिन चीवरदान तालिका

गते	बार	तिथि	तारिख	विहार
असोज २७	२	१	१४	आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू बौद्धजन विहार, सुनागुठी सुभमंगल विहार, थानकोट (सीमित) ज्ञानोदय बुद्ध विहार, बागलुंग
२८	३	२	१५	धम्मावास विहार, खुसिबुँ (सीमित) महाबोधि विहार, लुम्बिनी
२९	४	३	१६	प्रणिधि पूर्ण महाविहार, बलुम्बु (सीमित १००म्ह) बुद्ध विहार, धरान
३०	५	४	१७	धम्मकाय, धर्मस्थली एहिपस्सिको विहार, किपुल्वा (सीमित) राजकीय बुद्ध विहार, लुम्बिनी
कार्तिक १	६	५	१८	श्रीसुमंगल विहार, लुँखुसी सीघः विहार, नघल
२	शनि	६	१९	शाक्यसिंह विहार, थैना अन्तराष्ट्रिय बुद्ध परियत्ति उदय विहार, बुटवल बुद्धशान्ति बुद्ध विहार, बुलु (सीमित) दिउँसो सुवर्ण छत्रपुर विहार, लुभु (सीमित) दिउँसो
३	१	७	२०	ज्ञानकीर्ति विहार, नयाँ बजार (सीमित) पाटी विहार, ठिमी विश्व सुख शान्ति विहार, चपरहट्टी, बुटवल
४	२	८	२१	मणिमण्डप महाविहार, धपगाबही, यल महासतिपट्टान विपस्सना भावना धम्मराम, बडिखेल (दिउँसो) सीमित
५	३	९	२२	ध्यानकुटी विहार, बनेपा
६	४	१०	२३	ज्योति विहार, चापागाउँ (सीमित ६०म्ह) धापाखेल बुद्ध विहार, धापाखेल (दिउँसो)
७	५	११	२४	यम्पि महाविहार, इबही
८	६	१२	२५	पूर्वाराम विहार, धुलिखेल
९	शनि	१३	२६	अ.बै.भा.केन्द्र, बुद्धनगर मनमयजु ध्यानकुटी विहार, मनमयजु बुद्ध विहार, भृकुटीमण्डप (दिउँसो) सीमित कुटी विहार, कोटेश्वर (सीमित)

गते	बार	तिथि	तारिख	विहार
१०	१	१४	२७	
११	२	लक्ष्मी पूजा	२८	मुनि विहार, भक्तपुर
१२	३	म्ह पूजा	२९	
१३	४	किजा पूजा	३०	
१४	५	४	३१	संघाराम विहार, क्षेत्रपाटी नमूना बुद्ध विहार, कंगः (दिउँसो)
१५	६	५	१	त्रिरत्नकीर्ति विहार, कीर्तिपुर
१६	शनि	६	२	बोधिचर्या विहार, बनेपा विजयाराम विहार, दोम्बु (सीमित) वेलुवनाराम विहार, थेच्च (सीमित) आनन्दभूवन विहार, भुइखेल (सीमित) दिउँसो श्रीकीर्ति विहार, कीर्तिपुर (१००म्ह) दिउँसो अन्तराष्ट्रिय बुद्ध परियत्ति उदय विहार, पोखरा सूर्योदय बुद्ध विहार, भेडेटार
१७	१	७	३	रत्न विपस्सना विहार, साने भन्यांग
१८	२	८	४	गण महाविहार, गणबहाल
१९	३	९	५	जितवन विहार, थानकोट (भन्ते, गुरूमापिं १२०म्ह) नव मैत्री महाविहार, लुम्बिनी
२०	४	९	६	पद्मसुगन्ध विहार, मजिपाट (सीमित)
२१	५	१०	७	नगदेश बुद्ध विहार, नगदेश
२२	६	११	८	विश्व शान्ति विहार, मीनभवन
२३	शनि	१२	९	बुद्धभूमि महाविहार, टोखा लुम्बिनी थेरवाद विहार, लुम्बिनी पद्मचैत्य विहार, बुटवल नरः बुद्ध विहार, हाडिगाउँ (दिउँसो) सीमित
२४	१	१३	१०	सिद्धिमंगल बुद्ध विहार, थसी बौद्ध समकृत विहार, भक्तपुर जितापुर गन्धकुटी विहार, खोना
२५	२	१४	११	धर्मचक्र विहार, बागबजार